

འབྲུག་གི་སྐབས་བྱེད་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཅན་མ།

THE EVIDENCE ACT OF BHUTAN, 2005

འབྲུག་གི་སྐབས་བྱེད་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཅན་མ།

THE EVIDENCE ACT OF BHUTAN, 2005

ཞབས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེས།

མོར་ཡོད་པོ་ཅན་འབའ་ཞིག་དང་ ཉེ་འཁོར་ཞབས་འབྲིང་པའི་རང་འདོད་དབང་དུ་མི་
བཏང་བར་རྒྱལ་ཁྲིམས་དཔང་ཐུབ་གཙུག་པོར་བཏོན་དགོས།

“The ability to call the state laws to witness must be given prime importance, without being influenced solely by what is said by the incumbent.”

Zhabdrung Rinpoche

མཚན་བཟླ་།

ཨོ་སྤྱི། དག་པ་གཉིས་ལྟན་སྟོན་མཚན་ཉིན་མོར་བྱེད། །
དེས་གསུང་བརྒྱད་ཁྲིའི་ཚོས་དྲུང་ཅི་བོར་འཛིན། །
དེ་འཛིན་དགེ་འདུན་རྩུ་རྒྱུ་ཚོགས་བཟ་བས། །
གདུལ་བྱའི་མཁའ་དབྱིངས་མཛེས་བྱས་དེར་ཕྱག་འཚེལ། །

ལྟ་ཚོས་དགེ་བཅུའི་གངས་ཅི་ལས་འབབས་པའི། །
མི་ཚོས་གཙང་མའི་དག་བྱེད་རྩུ་རྩུ་གྱིས། །
བཀའ་ཁྲིམས་དྲུག་དང་གཏན་ཁྲིམས་རྣམ་ལྟ་སོགས། །
ལྷགས་བཟང་ལྷ་གྲུ་གསར་གཏོད་ཚོགས་རྣམས་རྒྱལ། །

ཐོགས་མེད་ཕྱིན་ལས་རྣམ་བཞིའི་འཁོར་ལོ་ཡིས། །
ཡངས་པའི་ས་ཆེན་འདོད་རྒྱུར་དབང་བསྐྱར་ཞིང། །
ཆབ་སྲིད་ཚོས་བཞིན་སྦྱོང་མཛད་བཀའ་དྲིན་ཅན། །
འབྲུག་གི་རྒྱལ་པོ་ཅིམ་པར་བྱོན་ལ་བསྐྱགས། །

གཞན་ཟེར་རྗེས་འབྲང་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བར། །
དཔུང་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་པའི་ཐབས། །
ཟབ་གནད་ཕྱོགས་བསྐྱུས་དགོས་དོན་ཡོངས་རྫོགས་པའི། །
གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སྐྱབ་བྱེད་ཁྲིམས་འདི་སྟེང་། །

Table of Contents

<u>Content</u>	<u>Page no.</u>
Preamble	
CHAPTER 1 PRELIMINARY	
Title, commencement and extent.....	1
Repeal.....	1
CHAPTER 2 GENERAL PROVISIONS	
Evidence	1
Types of evidence.....	2
Examination of evidence.....	2
Objections to evidence	2
Waiver of objections to evidence	2
Offer of proof.....	3
Limited admissibility of evidence.....	3
Full understanding of words and documents	3
Illegible characters and words.....	3
CHAPTER 3 RELEVANCY AND ADMISSIBILITY	
Evidence that may be given.....	3
Relevant facts.....	4
Relevancy of the prior judgments and Court orders.....	4
Expert reports.....	5

དཀར་ཆག

དོན་ཚན།

ཤོག་གྲངས།

དོ་སྟོན།

ལེའུ་དང་པ། སྟོན་བརྗོད།

མཚན་གནས་དང་ འགོ་འཇུག་ས་ ཁྱབ་ཚད།..... ༡

ཆ་མེད།..... ༡

ལེའུ་གཉིས་པ། སྤྱིར་བཏང་དགོངས་དོན།

སྐྱབ་བྱེད།..... ༡

སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ།..... ༢

སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་བརྟག་དཔྱད།..... ༢

སྐྱབ་བྱེད་ལུ་དགག་ཆ།..... ༢

སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དགག་ཆ་སྐྱར་བ།..... ༢

མཛོན་ཏྲགས་ཕུལ་ནི།..... ༣

སྐྱབ་བྱེད་དོས་ལེན་གྱི་ཚད་འཛིན།..... ༣

ཆོག་དང་ཡིག་ཆའི་གོ་དོན་ཡོངས་ཚོགས།..... ༣

གསལ་མེད་ཡིག་འབྲུ་དང་ཆོག།..... ༣

ལེའུ་གསུམ་པ། དངོས་འབྲེལ་ཅན་དང་ དོས་ལེན་རུང་བ།

སྐྱབ་བྱེད་ཕུལ་ཆོག་པ།..... ༣

དངོས་འབྲེལ་དོན་ཁུངས།..... ༤

སྟོན་ཐོག་འབྲུན་ཚད་དང་ ཁྲིམས་ཀྱི་བཀའ་རྒྱའི་དངོས་འབྲེལ་ཅན།..... ༤

མཁས་མཚོག་སྟན་ལུ།..... ༥

Motive	5
Preparation and Conduct.....	5
Rights and customs	5
Ascertainment of damages	6
Alibi	6
Subsequent remedial measures	6
Settlement	6
Evidence taken in another legal proceeding	6
Exclusion of relevant evidence	6

CHAPTER 4 PHYSICAL AND DOCUMENTARY EVIDENCE

Physical evidence	7
Valid written agreement.....	7
Invalid written agreement	7
Revision of a written agreement.....	8
Extrinsic evidence.....	8
Oral evidence as to the contents of a document	8
Duplicate documents.....	8
Electronic documents	9
Signatures on official documents	9
Content of official records.....	9

བསམ་གཞི།.....	༥
ག་སྒྲིག་དང་བྱ་སྤྱོད།.....	༥
ཐོབ་དབང་དང་འགོ་ལུགས།.....	༥
ཁྲིང་འཕུས་གཏན་འབེབས།.....	༦
གཞན་གནས།.....	༦
ཕྱིན་ཆད་བདེ་བྱད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས།.....	༦
འདུམ་འགྲིག།.....	༦
ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུད་བཞེར་གཞན་ནང་ལེན་པའི་སྐབ་བྱེད།.....	༦
དངོས་འབྲེལ་གྱི་སྐབ་བྱེད་བཅི་མེད།.....	༦
ལེའུ་བཞི་པ། དངོས་པོ་དང་ཡིག་ཆའི་སྐབ་བྱེད།	
དངོས་པོའི་སྐབ་བྱེད།.....	༧
ཆ་གནས་ཅན་གྱི་ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱ།.....	༧
ཆ་གནས་མེད་པའི་ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱ།.....	༧
ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱའི་བསྐྱར་ཞིབ།.....	༨
ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐབ་བྱེད།.....	༨
ཡིག་ཆའི་ནང་དོན་སྟོང་རྒྱ་ཐོག་སྐབ་བྱེད།.....	༨
ཡིག་ཆའི་འདྲ་བལྟས།.....	༨
འཕུལ་རིག་གི་ཡིག་ཆ།.....	༩
ཡིག་ཆ་དག་གི་ཡིག་ཆ་གྲུར་ལག་རྒྱུས།.....	༩
ཡིག་ཆ་དག་གི་འཛིན་ཐོའི་ནང་དོན།.....	༩

CHAPTER 5 ORAL EVIDENCE

Non-expert witnesses	9
Expert witnesses	10
Number of witnesses	10
Competency of witnesses	10
Child witness	10
Drangpon as witness	11
Accomplice witness	11
Hostile witness	11
Spouse as witness	11
Demeanour of a witness.....	11
Refreshing a witness's memory	11
Impeachment of a witness	12
Impeachment of a witness by a prior inconsistent statement	12
Impeachment of a witness by evidence of conviction of a crime	12
Admissibility of evidence showing conviction of a defendant.....	13
Evidence of a victim's sexual behaviour in a sexual misconduct	13
Evidence of habit or routine	13

CHAPTER 6 QUESTIONING OF WITNESSES

Role of the Court	13
Limitation of cross-examination.....	14

ལེའུ་ཐུག་པ། རག་ཐོག་གི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཁྲུག་ལྟེན།

མཁམས་མཆོག་མིན་པའི་དབང་པོ།	༩
མཁམས་མཆོག་དཔང་པོ།	༡༠
དཔང་པོའི་གྲངས་ཆ་ད།	༡༠
དཔང་པོའི་ཕྱོགས་གྲུབ།	༡༠
དཔང་པོ་བྱེས་པ།	༡༠
བྱང་དཔོན་དཔང་པོ།	༡༡
ཉེས་འབྲེལ་དཔང་པོ།	༡༡
ལོག་རྒྱུ་དཔང་པོ།	༡༡
བཟའ་རྒྱ་དཔང་པོ།	༡༡
དཔང་པོའི་བྱ་སྤྱོད།	༡༡
དཔང་པོའི་བྱ་ལ་ཡང་བཤེད།	༡༡
དཔང་པོ་ཆ་མེད།	༡༢
སྐབས་འབབ་དང་མ་མཐུན་པའི་ཉེ་མའི་བརྗོད་དོན་ཐོག་ལས་ དཔང་པོ་ཆ་མེད།	༡༢
ཉེས་ལས་ཀྱི་ཁྲིམས་གཙོད་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཁྲུག་ལྟེན་ཐོག་ དཔང་པོ་ཆ་མེད།	༡༢
ཙོད་རྒྱུ་ཁྲིམས་གཙོད་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཁྲུག་ལྟེན་པོས་ལེན།	༡༣
ཀུན་སྤྱོད་རན་པའི་འཁྲིག་ཆགས་ནང་ ཉམས་རྒྱུ་པའི་འཁྲིག་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲུག་ལྟེན།	༡༣
ལང་ཤོར་རམ་ ཏུས་རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲུག་ལྟེན།	༡༣

ལེའུ་ཐུག་པ། དཔང་པོ་ཚུ་ལུ་བྱི་བཞོད།

ཁྲིམས་འདུན་གྱི་མཛད་གཞག།	༡༣
གདོང་བཤེར་གྱི་ཆད་འཛིན།	༡༤

Re-examination	14
Leading questions	14
Improper questions	14
Exclusion of witnesses	15

CHAPTER 7 HEARSAY

Hearsay	15
Oral statements that are not hearsay	15
Written statements that are not hearsay	15
Hearsay exceptions	16

CHAPTER 8 ADMISSIONS

Admissions	16
Proof of admissions	17
Admission in civil cases, when relevant	17

CHAPTER 9 CRIMINAL CONFESSIONS

Criminal confession	18
Validity of a confession	18
Proceeding when there is a confession	18
Confession to a police officer	18
Verification of a confession	19
Irrelevancy of a confession	19
Retraction or denial of a confession	19

ཡང་བསྐྱར་དབྱེ་བཞེས།	༡༦
ལམ་འཛེན་གྱི་ངི་བ།	༡༦
ཚུལ་མིན་གྱི་ངི་བ།	༡༦
དཔང་པོ་ཕྱིར་བཏོན།	༡༥
ལེའུ་བརྟན་པ། བརྟུན་གཏམ།	
བརྟུན་གཏམ།	༡༥
བརྟུན་གཏམ་མིན་པའི་ངག་ཐོག་བཞེད་དོན།	༡༥
བརྟུན་གཏམ་མིན་པའི་ཡིག་ཐོག་བཞེད་དོན།	༡༥
བརྟུན་གཏམ་གྱི་ཐེ་མིན།	༡༦
ལེའུ་བརྟུན་པ། ངོས་ལེན།	
ངོས་ལེན།	༡༦
ངོས་ལེན་གྱི་མངོན་ཏྲགས།	༡༦
ཞི་བའི་རྩོད་གཞི་ནང་ངོས་ལེན་གྱི་དངོས་འབྱེལ།	༡༦
ལེའུ་དགུ་པ། ཉེས་ཚན་གྱི་ཁས་ལེན།	
ཉེས་ཚན་གྱི་ཁས་ལེན།	༡༧
ཁས་ལེན་ཆགས་ཡོད་མེད།	༡༧
ཁས་ལེན་བྱུང་སྐབས་ཀྱི་རྩོད་བཞེས།	༡༧
འགག་པའི་འགོ་དཔོན་ལུ་ཁས་ལེན་འབད་བ།	༡༧
ཁས་ལེན་གྱི་བརྟན་དཔྱད།	༡༧
དངོས་འབྱེལ་མིན་པའི་ཁས་ལེན།	༡༧
ཁས་ལེན་ཕྱིར་ལོག་གས་ འཐད་སྐྱབ་མེད་པ།	༡༧

CHAPTER 10 PROOF AND BURDEN OF PROOF

“Proved”, “disproved” and “not proved”	20
Proof of a document	20
Burden of proof	20

CHAPTER 11 PRESUMPTIONS

Judicial notice	21
Presumption of authenticity of certain documents	21
Presumption as to thirty years old documents	21
Presumption as to persons, who have not been heard of for nine years or more	22
Adverse presumption, when evidence is not produced	22

CHAPTER 12 PRIVILEGED EVIDENCE

Official records	22
Professional legal communications	22
Communications during marriage	23
Communications to a doctor or medical personnel	23
Information as to commission of offences	23

CHAPTER 13 AMENDMENT AND AUTHORITATIVE TEXT

Amendment	23
Authoritative text	23

ལེའུ་བརྩུ་པ། མངོན་རྟགས་དང་ མངོན་རྟགས་ཀྱི་འཁྲི་འགན།

རྟགས་གྲུབ་པ་དང་ རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ རྟགས་ལོག་གྲུབ་པ།..... ༢༠

ཡིག་ཆའི་མངོན་རྟགས།..... ༢༠

མངོན་རྟགས་ཀྱི་འཁྲི་འགན།..... ༢༠

ལེའུ་བརྩུ་གཅིག་པ། ཚོད་དཔག།

ཁྲིམས་སྒྲིལ་ལོ་ལོ་ལོ།..... ༢༡

ཡིག་ཆ་ལ་ཤས་ཁྲུངས་དག་ཅན་གྱི་ཚོད་དཔག།..... ༢༡

ལོ་སྤུམ་ཅུ་ལྷག་པའི་ཡིག་ཆ་ཚོད་དཔག།..... ༢༡

མི་ངོའི་སྐོར་མ་གོ་བར་ ལོ་དགུའམ་ དེ་ལས་ལྷག་པའི་ཚོད་དཔག།..... ༢༢

སྐྱེ་བའི་བཞུགས་མ་ཚུགས་ཆེ་ འགལ་ཁྲིའི་ཚོད་དཔག།..... ༢༢

ལེའུ་བརྩུ་གཉིས་པ། ཁེད་བར་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བའི་བཞུགས་པ།

ཡིག་ཆ་དག་འཛིན་པ།..... ༢༢

ཁྲུང་ཅིག་ཁྲིམས་དོན་གྱི་བརྒྱུད་འབྲེལ།..... ༢༢

གཉེན་སྦྱོར་སྐབས་ཀྱི་བརྒྱུད་འབྲེལ།..... ༢༣

རྒྱུད་འཛིན་ ཡང་ན་སྤྲོད་གཞིག་པ་ལུ་བརྒྱུད་འབྲེལ།..... ༢༣

གཞོད་འགལ་འཐབ་པའི་བརྒྱུད་འབྲེལ།..... ༢༣

ལེའུ་བརྩུ་གསུམ་པ། འཕྲི་སྒྲོན་དང་ཆོག་དོན་གྱི་དབང་ཚད།

འཕྲི་སྒྲོན།..... ༢༣

ཆོག་དོན་གྱི་དབང་ཚད།..... ༢༣

THE EVIDENCE ACT OF BHUTAN, 2005

Preamble

In obedience to His Majesty the Druk Gyalpo Jigme Singye Wangchuck's vision for enlightened laws to pursue justice "no person shall be convicted on the basis of suspicion, doubt or hearsay until the charges are proven and supported by witnesses or evidences", and to consolidate the Law of Evidence, it is hereby enacted as follows:

CHAPTER 1 (PRELIMINARY)

Title, commencement and extent

1. This Act shall:
 - (a) Be called the Evidence Act of Bhutan, 2005;
 - (b) Come into force on the Twenty Eighth Day of the Ninth Month of the Wood Bird Year, which corresponds to the Twenty Ninth Day of Eleventh Month of the Year 2005; and
 - (c) Extend to legal proceedings in any Royal Court of Justice in the Kingdom of Bhutan.

Repeal

2. The following provisions of laws in force are hereby repealed: Sections DA-1.7, 2.12, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.11, 3.12, 3.13 and 3.14 of the Thrimzhung Chhenmo, 1959.

CHAPTER 2 (GENERAL PROVISIONS)

Evidence

3. Evidence means all types of proof or probative matter presented and permitted by the Court at a legal proceeding by the act of the parties or required by the Court on its own through the medium of witnesses, documents inclusive of electronic records and physical evidence in relation to matters under inquiry.

འབྲུག་གི་སྐབ་བྱེད་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཚན་མ།

དོན་འདུན།

འབྲུག་མངའ་བདག་ཀྱི་ལོ་ལོ་ འཛིགས་མེད་མེད་ཀྱི་མཆོག་གི་བྱང་ཆུབ་ལམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ལྟར་ དང་ ཁྲིམས་རྒྱུ་བཟུང་སྟེ་ དཔང་པོ་འམ་སྐབ་བྱེད་ཐོག་ཉེས་འཛུགས་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོན་དང་ མངོན་ཏྲགས་མ་འཐོན་ཚུན་ རྟོགས་ཐོན་ ཡང་ན་ ཐེ་ཚོམ་བརྒྱད་གཏམ་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ མི་ངོ་ག་ལུ་ཨིན་རུང་ཁྲིམས་གཙོ་འབད་ནི་མེད་པ་དང་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲིམས་འདི་ རྟོགས་བསྐྱུས་ བཀོད་དགོཔ་ལས་བརྟེན་ཆ་འཛོག་གྲུབ་པ་འདི་ལྟར།

ལེའུ་དང་པ། (སྤྱི་ཚུ་བཞེད།)

མཚན་གནས་དང་ འགོ་འཛུགས་ རྒྱབ་ཚད།

- ༡ བཅའ་ཁྲིམས་འདི།
- ༡༽ གནས་ལོ་ཤིང་མོ་བུ་ལོ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ལོ་འབྲུག་གི་སྐབ་བྱེད་བཅའ་ཁྲིམས་ཟེར་བཞེད་དགོ།
- ༢༽ གནས་ལོ་ཤིང་བུ་ལྷ་པ་རྒྱུ་པ་རྒྱུ་མའི་ཉེས་བརྒྱད་ལའམ་ སྤྱི་ཚེས་ ༢༩.༡༡.༢༠༠༥ ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་ བསྟར་སྤྱོད་ འབད་དགོ།
- ༣༽ དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་འདུན་གང་ཞིག་ལུ་མཛུགས་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུན་བཤེར་ཡོངས་ཚོགས་ལུ་ རྒྱབ་དགོ།

ཆ་མེད།

- ༡ སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་འཛིགས་གཞུང་ཆེན་མོའི་བྱང་དབང་ཡོད་པའི་ཀྲུག་རྟགས་ཚུ་ ཆ་མེད་སྤང་བ་གཤམ་གསལ།
- དེ་༡.༧ དང་ དེ་༢.༡༩ དེ་༣.༤ དེ་༤.༧ དེ་༥.༩ དེ་༦.༡༡ དེ་༧.༡༩ དེ་༨.༡༩ དེ་༩.༡༩ དེ་༡༠.༡༩

ལེའུ་གཉིས་པ། (སྤྱི་ཚུ་བཞེད་དགོངས་དོན།)

སྐབ་བྱེད།

- ༡ སྐབ་བྱེད་ཟེར་མི་འདི་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཚུན་བཤེར་ནང་ཕ་ཕ་ཕ་ཕ་གྱི་ཁོངས་ལས་ ཡང་ན་ཁྲིམས་འདུན་གྱི་བཞེད་དོན་ལྟར་ དཔང་པོ་དང་འཕུལ་རིག་འཛིན་ཐོ་རྩིས་པའི་འདྲི་ཚུད་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ནང་ ཡིག་ཆ་ དོངས་པོའི་སྐབ་བྱེད་ཐོག་ལས་ ཁྲིམས་འདུན་ཅིག་གི་མཐུན་ཐོལ་ལུ་སྤུལ་མི་དང་ གནང་བ་གྲོལ་བའི་མངོན་ཏྲགས་ཚུ་ ཡང་ན་བདེན་འཇུག་གི་གནད་དོན་ཆ་ མཉམ་ཚུད་པ་ཨིན།

Types of evidence

4. Evidence shall be categorized into the following types:
 - (a) Testimonial;
 - (b) Documentary including electronic records;
 - (c) Physical; and
 - (d) Expert opinion.
5. Evidence may be:
 - (a) Direct; or
 - (b) Circumstantial or indirect.

Examination of evidence

6. Evidence may be examined by the:
 - (a) Plaintiff or prosecutor;
 - (b) Defendant or victim;
 - (c) Witnesses; and
 - (d) Court.

Objections to evidence

7. If a party believes that any evidence, including oral, physical, or documentary is improper under the Evidence Act, then that party shall at the time the evidence is given or sought to be given, state the grounds why the evidence is improper with specific reference to the applicable section of the Evidence Act.
8. When a party objects to evidence, the Court shall rule whether the evidence can be given or not and may hear arguments from either party on whether the evidence is admissible or not.

Waiver of objections to evidence

9. If a party fails to object to evidence at the time it is introduced, then that party shall be deemed to have waived the right to object to the admission of that evidence thereafter and on any appeal.

སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ།

- ༤ སྐྱབ་བྱེད་འདི་ གཤམ་གསལ་ལྟར་དབྱེ་བ་བྱེད་གོ་བ།
- ༡༽ ཁུངས་ཡིག་དང་།
- ༢༽ འཕྲུལ་རིག་འཛིན་ཐོ་རྩིས་པའི་ཡིག་ཆ།
- ༣༽ དངོས་པོ།
- ༤༽ མཁས་མཆོག་གི་བསམ་འཆར།
- ༥ སྐྱབ་བྱེད་འདི་ཡང་།
- ༡༽ དངོས་སུ་ ཡང་ན།
- ༢༽ སྐབས་དོན་ནམ་ དངོས་སུ་མིན་པ།

སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་བརྟག་དཔྱད།

- ༦ སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་བརྟག་དཔྱད་འབད་ཆོག་པ་འདི་ཡང་།
- ༡༽ ཚོད་ཅུ་ཉེས་འདོགས་པ་དང་།
- ༢༽ ཚོད་ལྷ་ཉམས་སྦྱད་པ།
- ༣༽ དཔང་པོ།
- ༤༽ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས།

སྐྱབ་བྱེད་ལུ་དགག་ཆ།

- ༧ གལ་སྲིད་ ངག་ཐོག་གམ་ དངོས་པོ་ ཡིག་ཆ་རྩིས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གང་རུང་ཅིག་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་འོག་ལུ་ ཚུལ་དང་མ་
མཐུན་མ་སྒེ་ ཅ་པན་ཅིག་གིས་བདེན་འཛིན་རེ་བ་ཅིན་ སྐྱབ་བྱེད་ལུ་བ་ ཡང་ན་ ལུལ་ནིའི་ག་བསྐྱིག་འབད་བའི་སྐབས་ཅ་
པན་དེ་གིས་ སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཆ་ན་དང་ ཆེད་དམིགས་ཀྱི་གཞི་བསྟན་ལུ་ ག་ཅི་འབད་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ ཚུལ་
དང་མ་མཐུན་པའི་གཞི་གནད་ཀྱི་གསལ་བཤད་ལུ་དགོ།
- ༨ ཅ་པན་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ལུ་དགག་ཆའི་སྐབས་ སྐྱབ་བྱེད་ལུ་ཆོག་དང་མི་ཆོག་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་གཏན་འབེབས་མཛད་དགོ་པ་
དང་ རོས་ལེན་རུང་མི་རུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་སྐོར་ཅ་པན་གང་རུང་ལས་འདྲི་གྲོང་གི་སྟན་གསན་མཛད་ཆོག།

སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དགག་ཆ་སྐྱར་བ།

- ༩ གལ་སྲིད་ སྐྱབ་བྱེད་བཅུགས་པའི་སྐབས་ ཅ་པན་ཅིག་གིས་དགག་ཆ་བཀོད་མ་ཚུགས་པ་ཅིན་ ཕྱིན་ཆད་དང་མཐོ་གཏུགས་
གང་ཞིག་གི་སྐབས་ལུ་ སྐྱབ་བྱེད་དེའི་རོས་ལེན་ལུ་དགག་ཆའི་ཐོབ་དབང་འདི་ ཅ་པན་དེ་གིས་སྐྱར་བ་ཡིན་མ་སྒེ་བཅི་དགོ།

Offer of proof

10. If a party believes that the Court wrongfully refused to admit evidence, then that party shall at the time the Court rules against admissibility, state the type of evidence excluded and what the evidence consisted and would have proved.

Limited admissibility of evidence

11. When evidence that is admissible as to one party or for one purpose but not admissible as to another party or for another purpose is admitted, the Court, upon request of a party or on its own, shall have the discretion to restrict the evidence to its proper scope and instruct the parties accordingly.

Full understanding of words and documents

12. Evidence shall be given of so much and no more of a statement, conversation, or document as the Court considers necessary to provide a full understanding of the nature and effect of the statement, conversation or document and with respect to a statement of conversation, the circumstances under which it was made or took place.

Illegible characters and words

13. Evidence may be given to show the meaning of the following:
 - (a) Illegible or not commonly intelligible characters;
 - (b) Foreign, obsolete, technical, local or provincial expressions;
 - (c) Abbreviations; or
 - (d) Words used in a peculiar manner.

CHAPTER 3 (RELEVANCY AND ADMISSIBILITY)

Evidence that may be given

14. Evidence may be given in any legal proceeding of every fact in issue (i.e., the points of facts for determination in a case) and of every other fact and circumstance which does the following:
 - (a) Proves a fact in issue;

མངོན་ཏྲགས་ལུལ་ནི།

༡༠ གལ་སྲིད་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ མོར་འཁུལ་ཐོག་སྐྱབ་བྱེད་ངོས་ལེན་མཛད་མ་བརྟལ་འབད་ ཅ་པན་ཅིག་གིས་བདེན་འཛིན་རེ་
བ་ཅིན་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ སྐྱབ་བྱེད་ངོས་ལེན་མཛད་པར་བཞག་པའི་གཏན་འབེབས་སྐབས་ སྐྱབ་བྱེད་གང་ཞིག་གི་རིགས་
ཅིས་མཛད་བཏང་བ་དང་ སྐྱབ་བྱེད་དེན་པ་གང་ཞིག་ཚུད་པ་ མངོན་ཏྲགས་གང་རུང་ཅིག་སྟོན་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱབ་ལུལ་དགོ།

སྐྱབ་བྱེད་ངོས་ལེན་གྱི་ཆད་འཛིན།

༡༡ སྐྱབ་བྱེད་འདི་ ཅ་པན་གཅིག་གི་དོན་ལུ་ ཡང་ན་ དགོས་དོན་གཅིག་ལུ་ངོས་ལེན་འབྱུང་བ་ཡིན་རུང་ ཅ་པན་གཞན་གྱི་དོན་
ལུ་ ཡང་ན་ དགོས་དོན་གཞན་ལུ་མེན་མི་ཅིག་ལུ་བ་ཅིན་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་བཞེད་དོན་ཐོག་ལུ་ ཡང་ན་ ཅ་པན་ཅིག་གི་
ཁྱབ་བྱུང་ཞིན་མ་ལས་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་དམིགས་ལུལ་དང་བསྟུན་དགོཔ་དང་ ཅ་པན་ལུ་དེ་བཞིན་གྱི་བཀའ་ཆུ་གནང་ནིའི་
དབང་ཆ་དེ་ཡོད།

ཆོག་དང་ཡིག་ཆའི་གོ་དོན་ཡོངས་ཆོགས།

༡༢ གྲེང་གཏམ་གྱི་བཞེད་དོན་ནམ་ དེའི་སྐབས་དོན་ཚུ་དང་བསྟུན་ཏེ་བཟོ་བ་ ཡང་ན་ བཞེད་པའི་འབྲེལ་གནད་དང་ བཞེད་དོན་
ཡང་ན་ གྲེང་གཏམ་ ཡིག་ཆ་བཅས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་དོན་སྤྲིན་གྱི་གོ་དོན་ཡོངས་ཆོགས་བཤད་ནི་ལུ་ ཁྲིམས་འདུན་གྱིས་
ཞིབ་བཟླས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལས་མ་ལྷག་པའི་བཞེད་དོན་ ཡང་ན་ གྲེང་གཏམ་ཡིག་ཆའི་སྐྱབ་བྱེད་ལུལ་དགོ།

གསལ་མཛད་ཡིག་འབྲུང་ངཆོག།

- ༡༣ གཤམ་གསལ་ཆོག་དོན་སྟོན་ནི་དོན་ལུ་ སྐྱབ་བྱེད་ལུལ་ཆོགཔ།
- ༡༥ གསལ་མཛད་ ཡང་ན་ སྤྱིར་བཏང་གིས་རྟོགས་མ་ཚུགས་པའི་ཡིག་འབྲུ་ ཡང་ན།
 - ༡༦ ཕྱི་འབྲེལ་ ཡང་ན་ རྟིང་པ་ བྱུང་རིག་ ས་གནས་ ལུང་ཚན་གྱི་བཞེད་ཚུལ།
 - ༡༧ འདུས་ཆོག།
 - ༡༨ གཞན་དང་མ་འདྲ་བའི་ཆོག་བཀོད་པ།

ལེའུ་གསུམ་པ། (དངོས་འབྲེལ་ཅན་དང་ ངོས་ལེན་རུང་བ།)

སྐྱབ་བྱེད་ལུལ་ཆོག་པ།

༡༤ ཚུད་ཉོག་གི་དོན་ཁྲུངས་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུད་བཤེར་ག་ཅི་ནང་ཡིན་རུང་། ཚུད་གཞི་གཏན་འཁེལ་དོན་ལུ་ དོན་ཁྲུངས་
ཀྱི་ཆོག་དོན་དེ་ཉིད་ དང་ དོན་ཁྲུངས་གཞན་རེ་རེ་བཞིན་དང་ སྐབས་དོན་གཤམ་གསལ་ལྟར་སྐྱབ་བྱེད་ལུལ་ཆོག་པ་འདི་ཡང་།

༡༥ ཚུད་ཉོག་ནང་ དོན་ཁྲུངས་ཀྱི་མངོན་ཏྲགས་གྲུབ་པ་ ཡང་ན།

- (b) Disproves a fact in issue; or
- (c) Rationally renders the existence of a fact in issue probable or improbable.

Relevant facts

- 15. Evidence may be given in a legal proceeding of facts that are connected with a fact in issue.
- 16. A fact though not in issue is relevant, if it forms part of the same transaction as the fact in issue.
- 17. A fact that is the cause and effect of a fact in issue or a relevant fact is relevant.
- 18. A fact that is necessary to explain or introduce a fact in issue or a relevant fact is relevant.

Relevancy of the prior judgments and Court orders

- 19. The existence of any judgment or order from a Court about the same subject matter is a relevant fact, when it:
 - (a) Helps the Court to arrive at a correct conclusion as to a fact in issue or relevant fact; or
 - (b) The existence of the judgment or order is a fact in issue or relevant fact.
- 20. Any party to a legal proceeding may challenge any judgment or order of a Court which is relevant or which is relied upon by showing that the judgment or order:
 - (a) Was delivered by a Court not competent to deliver it;
 - (b) Was obtained by fraud or collusion; or
 - (c) Is against the laws of the country.
- 21. Any judgment or order from a Court in the criminal proceeding shall not be relevant in the civil proceeding.

ཁ། ཚུད་ཉེག་ནང་ རྟོན་ཁྲུངས་ཀྱི་མངོན་ཉེག་མ་གྲུབ་པ།

ག། ཚུད་ཉེག་གི་རྟོན་ཁྲུངས་ཡོད་མི་ཚུ་ བདེན་འགྱུར་རམ་ བདེན་མིན་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་ལྷན་པར་གྲུབ་པ།

དངོས་འབྲེལ་རྟོན་ཁྲུངས།

༡༥ ཚུད་ཉེག་གི་རྟོན་ཁྲུངས་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོན་ཁྲུངས་ལས་བརྟེན་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུད་བཤེར་ལུ་སྐྱབ་བྱེད་ཕུལ་ཆོག།

༡༦ གལ་སྲིད་ ཚུད་ཉེག་ནང་མེད་པའི་རྟོན་ཁྲུངས་ཡིན་རུང་ ཚུད་ཉེག་གི་རྟོན་ཁྲུངས་དང་འབྲེལ་གནད་གཅིག་པའི་ཆ་ཤས་ནང་ཚུད་པ་ཅིན་ དངོས་འབྲེལ་ཡིན།

༡༧ རྟོན་ཁྲུངས་འདི་ ཚུད་ཉེག་གི་རྟོན་ཁྲུངས་ ཡང་ན་ དངོས་འབྲེལ་གྱི་རྟོན་ཁྲུངས་བཅས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པ་ཅིན་ དངོས་འབྲེལ་ཡིན།

༡༨ རྟོན་ཁྲུངས་འདི་ ཚུད་ཉེག་གི་རྟོན་ཁྲུངས་ ཡང་ན་དངོས་འབྲེལ་གྱི་རྟོན་ཁྲུངས་བཅས་ཀྱི་གསལ་བཤད་དམ་ རོསྟོད་འབད་ནི་ ལུ་དགོས་མཁོ་ཆེ་བ་ཅིན་ དངོས་འབྲེལ་ཡིན།

སྟོན་ཐོག་འབྲུན་ཆོད་དང་ ཁྲིམས་ཀྱི་བཀའ་རྒྱའི་དངོས་འབྲེལ་ཅན།

༡༩ ཚུད་རྟོན་གཅིག་པའི་སྟོར་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་གནང་བའི་འབྲུན་ཆོད་དང་བཀའ་རྒྱ་འདི་ གཤམ་གསལ་ལྟར་འབྱུང་པ་ཅིན་ དངོས་འབྲེལ་གྱི་རྟོན་ཁྲུངས་ཡིན།

ག། ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ ཚུད་ཉེག་གི་རྟོན་ཁྲུངས་ ཡང་ན་ དངོས་འབྲེལ་རྟོན་ཁྲུངས་སྟོར་ འབྲུལ་མེད་ཐག་གཅོད་ འགྲུབ་ཚུགས་པའི་ཡན་གྲོགས་ཡོད་པ་ཡང་ན།

ཁ། འབྲུན་ཆོད་ ཡང་ན་བཀའ་རྒྱ་གནང་སྟེ་ཡོད་མི་དེ་ ཚུད་ཉེག་གི་རྟོན་ཁྲུངས་སམ་ དངོས་འབྲེལ་རྟོན་ཁྲུངས་ཡིན་པ།

༢༠ དངོས་འབྲེལ་ལམ་ གཞིར་འཛིན་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་འདུན་གྱི་འབྲུན་ཆོད་ ཡང་ན་བཀའ་རྒྱ་གཅིག་གི་སྟོར་ལས་ཡིན་རུང་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུད་བཤེར་ནང་ཡོད་པའི་རྩ་ཡན་སུ་ཞིག་གིས་ ཚུད་སྐྱུར་འབད་ཆོག་པའི་འབྲུན་ཆོད་ ཡང་ན་བཀའ་རྒྱ་འདི་ཡང་།

ག། དབང་རུས་མེད་པའི་ཁྲིམས་འདུན་ལས་གནང་བ་ ཡང་ན།

ཁ། གཡོ་ཐོལ་ལམ་ ངན་པ་ཁ་མཐུན་ཏེ་ལེན་པ།

ག། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ།

༢༡ ཁྲིམས་འདུན་ལས་གནང་བའི་ཉེས་ཅན་ཚུད་བཤེར་གྱི་འབྲུན་ཆོད་ ཡང་ན་ བཀའ་རྒྱ་དེ་ཞི་བའི་ཚུད་བཤེར་ནང་དངོས་འབྲེལ་མེད།

Expert reports

22. An expert report shall be admissible as evidence in a legal proceeding, if the expert, who wrote the report, gives oral evidence in the proceeding.
23. If the expert, who wrote the report does not give oral evidence at the legal proceeding, then that expert's report shall be admissible with leave of Court after the Court examines:
- (a) The content of the report;
 - (b) The reasons why the expert, who wrote the report is not giving oral evidence at the legal proceeding; and
 - (c) Any other circumstances that appear to the Court to be relevant and need to be considered in the interest of justice.

Motive

24. Any fact that establishes the requisite intention or motive for any fact in issue or relevant fact is relevant and admissible.

Preparation and Conduct

25. Any fact, which shows preparation or conduct of the defendant for any fact in issue or relevant fact, is relevant and admissible.

Rights and customs

26. Where there is a question as to the existence of any right or custom, the following facts are relevant:
- (a) Any transaction by which the right or custom in question was created, claimed, modified, recognized, asserted or denied or which is inconsistent with its existence;
 - (b) Particular instances in which the right or custom was claimed, recognized, or exercised or in which its exercise was disputed, asserted or departed; or
 - (c) Whether it conflicts with the laws of the country.

མཁམ་མཆོག་སྙན་ལུ།

- ༡༢ གལ་སྲིད་ སྙན་ལུ་བཀོད་མི་མཁམ་མཆོག་ངོ་བོ་གིས་ རྩོད་བཤེར་ནང་དག་ཐོག་སྐྱབ་བྱེད་ཕུལ་བ་ཅིན་ མཁམ་མཆོག་སྙན་ལུ་
འདི་ ཁྲིམས་ཀྱི་རྩོད་བཤེར་ནང་སྐྱབ་བྱེད་འབད་ རོས་ལེན་འབད་དགོ།
- ༡༣ གལ་སྲིད་ སྙན་ལུ་བཀོད་མི་མཁམ་མཆོག་དེ་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་རྩོད་བཤེར་ནང་ དག་ཐོག་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཕུལ་བ་ཅིན་ ཁྲིམས་
འདུན་གྱིས་ གཤམ་གསལ་བཏྲག་དཔྱད་བྱུང་ཞིན་མ་ལས་ ཁྲིམས་ཀྱི་གནང་བ་ཤོལ་ཏེ་མཁམ་མཆོག་སྙན་ལུ་རོས་ལེན་འབད་
དགོ་པ།
- ༡༥ སྙན་ལུ་འི་ནང་དོན་དང་།
- ༡༦ ཁྲིམས་ཀྱི་རྩོད་བཤེར་ནང་སྙན་ལུ་བཀོད་མི་མཁམ་མཆོག་དེ་གིས་ དག་ཐོག་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཕུལ་བའི་རྒྱ་མཚན།
- ༡༧ ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ལུ་ དཛོས་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་ ཡང་ཁྲིམས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་བརྩི་འཛིན་འབད་དགོ་པའི་
སྐབས་དོན་གཞན་གང་རུང་ཅིག་འཆར་བ།

བསམ་གཞིག།

- ༡༤ རྩོད་ཉེག་གི་དོན་ཁྲུངས་ཡང་ན་ དཛོས་འབྲེལ་དོན་ཁྲུངས་གང་རུང་ཅིག་ལུ་ ཆེད་དམིགས་སམ་ བསམ་གཞིག་གི་དགོས་ཆེད་
བཀོད་པའི་དོན་ཁྲུངས་དེ་ དཛོས་འབྲེལ་ཡང་ན་རོས་ལེན་ཅན་ཨིན།

ག་སྐྱིག་དང་བ་སྐྱིག་།

- ༡༥ རྩོད་ཉེག་གི་དོན་ཁྲུངས་ ཡང་ན་དཛོས་འབྲེལ་དོན་ཁྲུངས་ག་ཅིན་ཨིན་རུང་ རྩོད་ཆུ་ཅིག་གི་ག་བ་སྐྱིག་དང་བ་སྐྱིག་སྤྱོད་སྟོན་པའི་
དོན་ཁྲུངས་དེ་ དཛོས་འབྲེལ་ ཡང་ན་རོས་ལེན་ཅན་ཨིན།

ཐོབ་དབང་དང་འགྲོ་ལུགས།

- ༡༦ ཐོབ་དབང་དང་འགྲོ་ལུགས་གང་ཞིག་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ལ་འབྲུང་ཆེ་ གཤམ་གསལ་གྱི་དོན་ཁྲུངས་རྩི་ དཛོས་འབྲེལ་ཅན་ཨིན།
- ༡༧ ཐོབ་དབང་དང་འགྲོ་ལུགས་ཀྱི་འབྲེལ་གནད་གང་ཞིག་བཟོ་བ་ ཡང་ན་ཐོབ་ལམ་བཟོ་ད་པ་ རྒྱུར་བཅོས་བཏང་བ་
རོས་འཛིན་འབད་བ་ རོས་བབྱང་བ་ འཐད་སྐྱབ་མེད་པའམ་ ཡོད་ཚུལ་དེ་དང་མ་མཐུན་པ་ ཡང་ན།
- ༡༨ ཐོབ་དབང་དང་འགྲོ་ལུགས་ཀྱི་ཐོབ་ལམ་བཟོ་ད་པ་ ཡང་ན་རོས་འཛིན་འབད་བ་ བསྐྱར་སྤྱོད་སྐྱབ་པ་ དེ་ཚུ་གི་
བསྐྱར་སྤྱོད་ལུ་ཉེག་འཛིན་འཐོན་པའམ་རོས་བབྱང་བ་ སོ་སོར་རྒྱུར་པ་བཅས་ཀྱི་ལོགས་སུ་འཐོན་པའི་གནས་
འབབ།
- ༡༩ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་དང་རྒྱུ་འགལ་ཡོད་མེད།

Ascertainment of damages

27. In cases in which damages may be awarded, facts tending to determine the amount of damages are relevant.

Alibi

28. The claim that a person at a relevant time was in a different place than that which another person claims is relevant.

Subsequent remedial measures

29. Evidence tendered after an injury or harm occurred that a party took certain actions to prevent the same injury or harm from occurring in the future shall not be admissible to show that the party is liable for the injury or harm originally caused.

Settlement

30. Evidence about failed attempts to resolve a legal proceeding, all non accepted offers of settlement and statements made during negotiations are not admissible in a legal proceeding.

Evidence taken in another legal proceeding

31. The evidence given in one legal proceeding upon the issues raised in that proceeding may be relevant and be taken into consideration in another legal proceeding in which the same issues arise.

Exclusion of relevant evidence

32. Although relevant, evidence may be excluded if:
- (a) Its probative value is substantially outweighed by the danger of unfair prejudice;
 - (b) It could cause undue confusion of the issues;
 - (c) It could mislead the Court;
 - (d) It could cause undue delay or a waste of time; or
 - (e) It is cumulative.

གྲོང་འཕུས་གཏན་འབེབས།

༢༧ གྲོང་འཕུས་སྔོན་དགོས་འཕྲོད་པའི་ཚུན་གཞིའི་ནང་ གྲོང་འཕུས་དངུལ་བསྐྱོམས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་རུང་བའི་དོན་ཁྲུངས་ཚུ་
དངོས་འབྲེལ་ཅན་ཡིན།

གཞན་གནས།

༢༨ མི་གཞན་གྱིས་བརྗོད་པའི་ས་གནས་ནང་ མི་དེ་གིས་ དངོས་འབྲེལ་གྱི་སྐྱབས་ལུ་ ས་གནས་གཞན་ཁར་ཡོད་ལུགས་བརྗོད་མི་
དེ་ དངོས་འབྲེལ་ཅན་ཡིན།

ཕྱིན་ཆད་བདེ་ལུང་གི་ཐབས་ཤེས།

༢༩ གཞོད་སྟོན་ ཡང་ན་གཞོད་འཆོ་བྱུང་ཞེན་ལས་ ཅུ་པན་ཅིག་གིས་ ཕྱིན་ཆད་འདི་བཟུམ་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་གཞོད་སྟོན་ནམ་
གཞོད་འཆོ་བཀག་ཐབས་བསྐྱིག་པའི་སྐབ་བྱེད་དེ་ ཉེ་མའི་གཞོད་སྟོན་ནམ་ གཞོད་འཆོ་འཐབ་པའི་སྐོར་ ཅུ་པན་དེ་ལུ་ ཉེས་
འཁྲི་ཡོད་པ་སྟེ་སྟོན་ནིའི་དོན་ལུ་དོས་ལེན་འབད་ནི་མེད།

འདུམ་འགྲིག།

༣༠ ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུན་བཤེར་ཅིག་ནང་ ཐག་གཅད་མ་ཚུགས་པ་དང་ འདུམ་འགྲིག་ལུ་འཁོན་མ་འཆམ་པ་ དེ་ཁར་ འཁོན་འགྲིག་
སྐབས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཚུ་གི་སྐབ་བྱེད་དེ་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུན་བཤེར་ཞིག་ནང་དོས་ལེན་ཅན་འབད་བཅི་ནི་མེད།

ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུན་བཤེར་གཞན་ནང་ལེན་པའི་སྐབ་བྱེད།

༣༡ ཚུན་བཤེར་ཅིག་ནང་ གསལ་ཁུ་འབད་བའི་ཚུན་ཉོག་ལུ་བརྟེན་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུན་བཤེར་དེ་ཁར་ལུལ་བའི་སྐབ་བྱེད་དེ་ དངོས་
འབྲེལ་ཅན་བཅི་རུང་བ་དང་ ཚུན་ཉོག་གཅིག་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུན་བཤེར་གཞན་ཅིག་ནང་ སྐབ་བྱེད་འབད་བཅི་འཛོག་འབད་
ཆོག།

དངོས་འབྲེལ་གྱི་སྐབ་བྱེད་བཅི་མེད།

༣༢ དངོས་འབྲེལ་ཅན་ཡིན་རུང་ སྐབ་བྱེད་འབད་བཅི་ནི་མེད་མི་འདི་ཡང་།

ཀ། ཁྱད་ཆོས་ཡོད་སྤྱད་རུང་ ཉ་ཅང་གིས་ཆད་ལས་བཀལ་བའི་ཚུགས་ལྷུང་གི་གཞོད་ཉེན་ཡོད་པ་ ཡང་ན།

ཁ། ཚུན་ཉོག་དེ་ལུ་ མི་འོས་པའི་མགྲ་འཕྲོམས་བཟོ་བ།

ག། ཁྲིམས་འདུན་ནོར་འཁྲལ་ཤོར་སྤྱད་པ།

ང། མི་འོས་པའི་ཡུན་འགྲུངས་སམ་ ཏུས་ཚོད་འཕྲོ་བརྒྱུག་གཏང་བ།

ཅ། དགོས་མེད་ཁ་སྐོང་གི་རིགས།

33. No person's identification shall be revealed, if the person is the source of evidence or a witness to the issue and the Court believes that his identification needs to be protected.

CHAPTER 4 (PHYSICAL AND DOCUMENTARY EVIDENCE)

Physical evidence

34. Where there is physical evidence produced before the Court, other evidence shall not be admitted unless there is substantive and reasonable ground for such physical evidence to be untrue and irrelevant.

Valid written agreement

35. A written agreement shall be valid, if it is:
- (a) Made in the presence of one witness of each party;
 - (b) Signed by all parties or another person duly empowered by a legally binding writing in that behalf; and
 - (c) Legally executed with a legal stamp.

Invalid written agreement

36. A written agreement shall not be valid, if it:
- (a) Has an erased word;
 - (b) Has an alteration which is not counter-signed by the parties executing the agreement;
 - (c) Has a defective seal or signature;
 - (d) Does not have the proper legal stamp;
 - (e) Is entered into while a party was mentally unsound;
 - (f) Is entered into while a party was under duress;
 - (g) Is entered into by a party, who is a child;
 - (h) Is objected to by any party in a Court within 10 days;
 - (i) Is in breach of law;
 - (j) Is executed to conceal an illegal act; or

༣༣ གལ་སྲིད་ མི་ངོ་ཏེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲུང་ས་འཇམ་ རྩོད་ཉེག་དེའི་དཔང་པོ་ཨིན་མ་དང་ཁྲིམས་འདུན་གྱི་དགོངས་བཞེད་ལུ་ མི་ངོ་
དེའི་ངོས་འཛིན་ཉེན་སྲུང་འབད་དགོཔ་སྟེ་འཆར་ཆོ་ མི་དེའི་ངོས་འཛིན་བཟོད་ནི་མེད།

ལེའུ་བཞི་པ། (དངོས་པོ་དང་ཡིག་ཆ་འཛི་སྐྱབ་བྱེད།)

དངོས་པོ་འཛི་སྐྱབ་བྱེད།

༣༤ དངོས་པོ་འཛི་སྐྱབ་བྱེད་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སར་ཕུལ་ཏེ་ཡོད་པ་ཅིན་ དངོས་པོ་འཛི་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ དེས་བདེན་དང་དངོས་འབྲེལ་མེད་པ་
སྟེ་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་དོན་དངོས་འབྲུང་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་ངོས་ལེན་འབད་ནི་མེད།

ཆ་གནས་ཅན་གྱི་ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱ།

༣༥ ཡིག་ཐོག་གི་གན་རྒྱ་ཅིག་ ཆ་གནས་ཡོད་པ་སྟེ་བཙུ་ནི་འདི་ཡང་།

༡༽ ཕ་ཕན་སོ་སོའི་དཔང་པོ་འཛི་སྐྱབ་བྱེད་ཐོག་བཅོས་པ་དང་།

༢༽ ཕ་ཕན་ཆ་མཉམ་ ཡང་ན་ དེ་ཚུ་གི་ཁོངས་ལས་ ཁྲིམས་དང་མཐུན་པར་ཡིག་ཐོག་ཕ་ཕན་གྱི་ཁྲིམས་དབང་ལྷན་
པའི་མི་ངོ་གཞན་གྱིས་ལག་རྒྱུ་བཏོད་པ།

༣༽ ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ཁྲིམས་རྟགས་ཡོད་པ།

ཆ་གནས་མེད་པའི་ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱ།

༣༦ ཡིག་ཐོག་གི་གན་རྒྱ་དེ་ ཆ་གནས་མེད་པ་སྟེ་བཙུ་ནི་འདི་ཡང་།

༡༽ ཆོག་ལུ་ གྲིས་བསྐྱབ་འབད་བ་ ཡང་ན།

༢༽ གན་རྒྱ་བཅོས་པའི་ཕ་ཕན་ཚུ་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོན་གྱི་ལག་རྒྱུ་མེད་པའི་སོར་བཅོས་ཡོད་པ།

༣༽ ཐེའུ་ ཡང་ན་ལག་རྒྱུ་ལུ་སྐྱོན་ཡོད་པ།

༤༽ ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ཁྲིམས་རྟགས་མེད་པ།

༥༽ ཕ་ཕན་སུ་ཞིག་ཏུ་ཤེས་བརྟན་པོ་མེད་པའི་སྐྱབས་ལུ་བཅོ་བ།

༦༽ ཕ་ཕན་བཅོན་དབང་ཐོག་ལུ་བཅོ་བ།

༧༽ བཅོ་མི་ཕ་ཕན་ ལོ་ན་མ་སྤྲིན་པ།

༨༽ ཕ་ཕན་གྱིས་ ཉིན་གྲངས་བཅུ་ཐམ་གྱི་ནང་འཁོད་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་དགག་ཆ་ལུ་བ།

༩༽ ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ཨིན་པ།

༡༠༽ ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་སྤྲོ་གསལ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་བཅོ་བ།

- (k) Does not conform to any of the requirements for a valid written agreement as set forth in this Evidence Act.

Revision of a written agreement

- 37. A revision to a written agreement shall be valid, when it fulfills the requirements for a valid written agreement as set forth in this Evidence Act.
- 38. If there is more than one written agreement executed between the same parties regarding the same subject matter then the last agreement shall be the valid written agreement.
- 39. If there is more than one written agreement between the different parties regarding the same subject matter then the prior agreement by date signed by the parties shall be the valid written agreement.

Extrinsic evidence

- 40. Extrinsic evidence to show the meaning of a document shall not be admitted, except, when a party demonstrates that the language in the document is ambiguous.

Oral evidence as to the contents of a document

- 41. Oral evidence as to the contents of a document that is or could be produced in Court is not admissible unless and until the party proposing to prove the contents shows that the genuineness of the document is in question and the Court that oral evidence about the content of the document is not unduly prejudicial to a party and is in the interest of justice.

Duplicate documents

- 42. A duplicate document is admissible to the same extent as an original unless:
 - (a) A genuine question is raised as to the authenticity of the original; or
 - (b) Under the circumstances, it would be unfair and prejudicial to a party to admit the duplicate in lieu of the original.

༥༽ སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་བསྟུན་ ཆ་གནས་ཚན་གྱི་ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱའི་དགོས་མཁོ་གང་རུང་ཅིག་དང་མ་
འཁྲིལ་བ།

ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱའི་བསྐྱར་ཞིབ།

- ༣༧ གལ་སྲིད་ སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་བསྟུན་ ཆ་གནས་ཚན་གྱི་ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་སྐྱབ་པ་ཅིན་ ཡིག་
ཐོག་གི་གན་རྒྱའི་བསྐྱར་ཞིབ་ལུ་ཆ་གནས་ཡོད།
- ༣༨ གལ་སྲིད་ ཚུད་དོན་གཅིག་མཚུངས་ལུ་བརྟེན་པའི་ཕ་སྐད་གཅིག་པའི་བར་ན་ གཅིག་གམ་དེ་ལས་མང་བའི་ ཡིག་ཐོག་གན་
རྒྱ་རེ་ཡོད་ཆེ་ བྲལ་མའི་གན་རྒྱ་དེ་ ཆ་གནས་ཚན་གྱི་ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱ་འབད་བཅི་དགོ།
- ༣༩ གལ་སྲིད་ ཚུད་དོན་གཅིག་མཚུངས་ལུ་བརྟེན་པའི་ཕ་སྐད་སེ་སེའི་བར་ན་ གཅིག་ལས་ལྷག་པའི་ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱ་རེ་ཡོད་ཆེ་
ཕ་སྐད་ཀྱི་ལག་ཁྲམ་དང་ལྷ་ཆེས་ཚན་མའི་སྟོན་ཐོག་གན་རྒྱ་དེ་ལུ་ ཆ་གནས་ཚན་གྱི་ཡིག་ཐོག་གན་རྒྱ་འབད་བཅི་དགོ།

ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད།

- ༤༠ ཕ་སྐད་ཅིག་གིས་ ཡིག་ཆའི་ནང་གསལ་གྱི་སྐད་ཡིག་འབྲུལ་གཞི་ཚན་འབད་སྟོན་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ ཡིག་ཆའི་དོན་དག་
སྟོན་ནིའི་དོན་ལུ་ ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ལུ་ངོས་ལེན་མེད།

ཡིག་ཆའི་ནང་དོན་སྐོར་ རག་ཐོག་སྐྱབ་བྱེད།

- ༤༡ ཡིག་ཆ་སྟོན་པའི་ནང་དོན་ལུ་ གྲང་བདེན་ཡིན་མིན་གྱི་དྲི་བ་རེ་འབྱུང་ཆེ་ མངོན་ཏྲགས་འབད་གྲུབ་ནིའི་དོན་ལས་ ཕ་སྐད་ཀྱིས་
ཁྱབ་དང་ ཡིག་ཆའི་ནང་དོན་སྐོར་རག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་གཏན་འཁེལ་སྐབས་སུ་ ཕ་སྐད་སུ་ཞིག་ལུ་
མ་འོས་པའི་གཞན་ཉེན་མེད་པ་དང་ གྲང་ཁྲིམས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ ཡིག་ཆའི་ནང་
དོན་སྟོན་པའམ་ སྟོན་སྲིད་པའི་རག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ལུ་ ངོས་ལེན་འབད་ནི་མེད།

ཡིག་ཆའི་འདྲ་བཤུས།

- ༤༢ ཡིག་ཆའི་འདྲ་བཤུས་འདི་ རོམ་དང་དབྱེ་བ་མེད་པར་ངོས་ལེན་འབད་དགོཔ་ཨིན་རུང་ གཤམ་དོན་འཐོན་པ་ཅིན་ངོས་ལེན་
མེད་པ།
- ཀ༽ རོམ་འི་ཁུངས་ལྷན་ལུ་ གྲང་བདེན་གྱི་དྲི་བ་བཀོད་པ་ ཡང་ན།
- ཁ༽ སྐབས་དོན་ནང་ ཕ་སྐད་ལུ་འདྲ་བཤུས་དེ་ རོམ་བཟུམ་སྟེ་ངོས་ལེན་འབད་བ་ཅིན་ རྩོགས་ལྷུང་དང་གཞན་ཉེན་
འབྱུང་བ།

Electronic documents

43. An electronic document, including an electronic signature, is admissible to the same extent as a non-electronic document unless a genuine question is raised as to the security or integrity of the electronic document system by or in which the electronic document or electronic signature was recorded or stored.

Signatures on official documents

44. No proof shall be required of the handwriting or signature of an official on an official document.

Content of official records

45. The contents of an official record, including data compilations in any form, if otherwise admissible, may be proved by a copy certified as correct.

CHAPTER 5 (ORAL EVIDENCE)

Non-expert witnesses

46. Oral evidence from non-expert witness shall be based on personal knowledge, if it is:
- (a) A fact which could be seen, it shall be the evidence of the witness, who says he saw it;
 - (b) A fact which could be heard, it shall be the evidence of the witness, who says he heard it;
 - (c) A fact which could be perceived by any sense or in any other manner, it shall be the evidence of the witness, who says he perceived it by that sense or in that manner; or
 - (d) An opinion or the grounds on which that opinion is held, it shall be the evidence of the person, who holds that opinion on those grounds provided that the opinions of experts expressed in any treatise commonly offered for sale, and the grounds on which such opinions are held, may be proved by the production of such treatises, if the author is dead, cannot be found, has become incapable of giving evidence or

འཕྲུལ་རིག་གི་ཡིག་ཆ།

༩༩ འཕྲུལ་རིག་གི་ཡིག་ཆ་འཛིན་པའི་ལུགས་ཆ་ཆང་གི་སྤྱང་སྟོབ་ ཡང་ན་ འཕྲུལ་རིག་གི་ཡིག་ཆ་དང་ འཕྲུལ་རིག་གི་ལག་རྒྱུ་གང་
རུང་ཅིག་ལུ་འཛིན་ཐོང་དང་ གསལ་གྱི་འཛིན་ གྲངས་བཤེན་གྱི་དྲི་བ་བཀོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ འཕྲུལ་རིག་གི་ཡིག་ཆ་རྩིས་
པའི་འཕྲུལ་རིག་གི་ལག་རྒྱུ་དེ་ འཕྲུལ་རིག་གི་ཡིག་ཆ་མིན་པའི་ཡིག་ཆ་གཞན་དང་དབྱེ་བ་མེད་པར་ངོས་ལེན་ཡོད།

ཡིག་ཆང་གི་ཡིག་ཆ་གྲུར་ལག་རྒྱུ་

༩༩ ཡིག་ཆང་གི་ཡིག་ཆའི་གྲུར་ འགོ་འཛིན་གྱི་ལག་བྲིས་ ཡང་ན་ ལག་རྒྱུ་དེ་ལུ་མངོན་ཉགས་སྟོན་དགོས་མེད།

ཡིག་ཆང་གི་འཛིན་ཐོང་ཉན་དོན།

༩༩ ལས་གཞི་ཕྱོགས་སྒྲིག་འབད་ཚུལ་གང་ཞིག་རྩིས་པའི་ ཡིག་ཆང་གི་འཛིན་ཐོང་ཉན་དོན་ཚུ་ གལ་སྲིད་ངོས་ལེན་ཚན་མིན་པ་
ཅིན་ འབྲུག་གི་ལུགས་ ཡང་ན་ ཡང་དག་གི་ཐོག་ལས་མངོན་ཉགས་འགྲུབ་ཆོག།

ལེའུ་ཐུ་པ། (ངག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད།)

མཁམས་མཆོག་མིན་པའི་དབང་པོ།

༩༩ མཁམས་མཆོག་མིན་པའི་དབང་པོ་ལས་ ངག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་འདི་ རང་སྲིད་ཤེས་བྱ་ལུ་གཞི་བཞག་དགོས་འདི་ཡང་ གལ་
སྲིད།

༩༩ མཐོང་སྲིད་པའི་དོན་ཁྲུངས་དེ་ དཔང་པོ་ཅིག་གིས་མཐོང་ཡི་ཟེར་སྐྱབ་པ་ཅིན་ཁོ་གི་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པ་ ཡང་ན།

༩༩ གོ་སྲིད་པའི་དོན་ཁྲུངས་དེ་ དཔང་པོ་ཅིག་གིས་གོ་ཡི་ཟེར་སྐྱབ་པ་ཅིན་ ཁོ་གི་སྐྱབ་བྱེད་མིན།

༩༩ དཔང་པོ་གིས་ཆོར་བ་ ཡང་ན་རྣམ་གཞག་གཞན་གང་ཞིག་གིས་རྟོགས་སྲིད་པའི་དོན་ཁྲུངས་དེ་ དཔང་པོ་ཅིག་
གིས་ དཔང་པོ་དེ་གིས་ཆོར་བའམ་རྣམ་གཞག་གཞན་གང་ཞིག་གི་ཐོག་ལས་ཤེས་ཅི་ཟེར་སྐྱབ་པ་ཅིན་ ཁོ་གི་སྐྱབ་
བྱེད་མིན།

༩༩ བསམ་འཆར་ ཡང་ན་ གཞི་གནད་གང་རུང་ཅིག་ལུ་བརྟེན་པའི་བསམ་འཆར་ མི་ཅིག་གི་སྐྱབ་བྱེད་འབད་བཅི་
ནིའི་ཐད་ སུ་ཞིག་གི་བསམ་འཆར་ཡང་ན་ གཞི་གནད་གང་རུང་ཅིག་ལུ་བརྟེན་པ་མིན་རུང་ ཆེད་ཚུམ་གང་ཞིག་
ནང་ མཁམས་མཆོག་བསམ་འཆར་ཆེད་དུ་བརྟེན་མི་དེ་ དུས་རྒྱུ་དུ་བརྟེན་བཤུག་ བསམ་འཆར་གྱི་གཞི་གནད་དེ་
བཟུམ་མའི་ཆེད་ཚུམ་བཏོན་ཏེ་མངོན་ཉགས་འབད་འགྲུབ་ཆོག་པ་དང་ གལ་སྲིད་ ཚུམ་བྲིས་པ་ཆོ་ལས་འདས་པ་
ཡང་ན་ འཚོལ་མ་ཐོབ་པ་ སྐྱབ་བྱེད་བྱིན་ནིའི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་མེད་པ་ཐལ་བ་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་དགོངས་བཞེད་ལུ་

cannot be called as a witness without an amount of delay or expense that the Court regards as unreasonable.

47. If oral evidence refers to the existence or consideration of a document or physical thing, the Court may, if it thinks fit, require the production of such document or material thing to the Court for inspection by the Court and the parties.

Expert witnesses

48. If scientific, technical or other specialized knowledge will assist the Court to assess the evidence or a fact in issue, a witness, who is qualified as an expert in skill, knowledge, experience, training or education may testify as an expert witness when required by the Court.

Number of witnesses

49. No particular number of witnesses shall be required to give oral evidence in a legal proceeding.

Competency of witnesses

50. All persons shall be deemed competent to give oral evidence in a legal proceeding unless the Court determines that they are unable to understand the questions put to them or give rational answers to questions.
51. If a witness has difficulty communicating by reason of a physical or mental disability, the Court may order that the witness give oral evidence by any mean that enables the evidence to be intelligible.
52. A witness, who is unable to speak, may give evidence in any other intelligible manner, such as by writing or by signs, but such writing shall be written and the signs shall be made in open Court, unless that part of the legal proceeding is held “in camera”. Evidence so given shall be deemed to be oral evidence.

Child witness

53. At every stage in a legal proceeding, a child shall testify only in the presence of the child’s parent or guardian except when:

རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡུན་འགྲངས་སམ་ ཟད་དཔུལ་མེད་པར་ དཔང་པོ་འབད་འཕོ་མ་རྒྱལ་པའི་སྐྱོར་འཆར་བ་
ཅིན་ མི་དགི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན།

- ༤༧ གལ་སྲིད་ རག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་དེའི་ཡིག་ཆའམ་ དངོས་པོའི་ཆེམས་ཡོད་མེད་ ཡང་ན་ ཞིབ་བལྟས་ལུ་འབྲེལ་སྦྲུང་ཡོད་པ་
ཅིན་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་དགོངས་བཞེད་ལྷན་ཁྲིམས་འདུན་དང་ཅ་པན་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་དོན་ལུ་དགོས་མཁོ་འཐོན་པ་ཅིན་ ཡིག་
ཆའམ་དངོས་པོའི་ཆེམས་བཏོན་བཟུག་ཆོག།

མཁས་མཆོག་དཔང་པོ།

- ༤༨ གལ་སྲིད་ ཚན་རིག་ ཡང་ན་བྱད་རིག་ དམིགས་བསལ་གྱི་ཤེས་བྱ་གཞན་གྱིས་ཁྲིམས་འདུན་ལུ་སྐྱབ་བྱེད་དམ་ རྩོད་ཉེག་
གི་དོན་ཁྲུངས་ཤེས་རྟོགས་ལུ་དཔུང་གོགས་འབྱུང་བ་ཅིན་ ལག་རྩལ་ ཡང་ན་ཤེས་བྱ་ གོམས་འདྲིས་ སྦྱོང་བརྒྱུད་ ཤེས་
རིག་བཅས་ལུ་ མཁས་ཡོན་ལྷན་པའི་དཔང་པོ་ཅིག་གིས་ མཁས་མཆོག་དཔང་པོ་འབད་བདེན་ཁྲུངས་བརྩོད་ཆོག།

དཔང་པོའི་གྲངས་ཚད།

- ༤༩ ཁྲིམས་གྱི་རྩོད་བཤེར་ནང་ རག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་བྱིན་ནི་ལུ་ དཔང་པོའི་གྲངས་ཚད་འཛིན་དགོས་མེད།

དཔང་པོའི་ཕྱོགས་གྲུབ།

- ༥༠ ཁྲིམས་གྱི་རྩོད་བཤེར་ནང་ལུ་ མི་ངོག་ཡིན་རུང་ རག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་བྱིན་ནི་ཕྱོགས་གྲུབ་ཡོད་པ་སྟེ་བཙུན་ཅི་ཡིན་རུང་ ཁྲིམས་
འདུན་ལས་ དེ་ཚུ་ལུ་བཀོད་པའི་ངི་བ་ལུ་ ཤེས་རྟོགས་མེད་པའམ་ ངི་བ་དེ་ལུ་ ལན་འདེབས་མ་རྒྱལ་པའི་གཏན་འཁེལ་
གྲུབ་པ་ཅིན་བཙུན་འཛིན་མེད།
- ༥༡ གལ་སྲིད་ དཔང་པོ་ཞིག་ལུ་ གཟུགས་ ཡང་ན་དྲན་ཤེས་བརྟན་པོ་མེད་པ་ལས་བརྟན་བརྟུན་འབྲེལ་ལུ་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་ཅིན་
ཁྲིམས་འདུན་ལས་ སྐྱབ་བྱེད་དེ་ དོན་ལྷན་འགྱུར་ཆེད་དུ་ དཔང་པོ་དེ་གིས་ ཆོགས་མེད་རྟོགས་རྒྱལ་པའི་ཐབས་ལམ་གང་
ཞིག་གི་ཐོག་ལས་ རག་ཐོག་སྐྱབ་བྱེད་ལུ་ཞིའི་བཀའ་རྒྱ་གནང་ཆོག།
- ༥༢ ཁ་སྐབ་མ་རྒྱལ་པའི་དཔང་པོ་ཅིག་གིས་ ཡིག་ཐོག་གམ་ལག་བརྒྱུ་བཅས་ཀྱིས་ཆོགས་མེད་རྟོགས་རྒྱལ་པའི་ཐབས་ལམ་
གཞན་གང་ཞིག་གི་ཐོག་ལས་ལུ་ཆོགས་ཡིན་རུང་ ཁྲིམས་གྱི་རྩོད་བཤེར་ནང་ ཀྱན་མཐོང་མིན་པའི་སྟེན་གསལ་མཛེད་དགོས་
འཐོན་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ དེ་ལུགས་གྱི་འབྲི་དགོས་དང་ ལག་བརྒྱ་ཚུ་ཁྲིམས་གྱི་ཀྱན་མཐོང་སྟེན་གསལ་སྐབས་ལུ་འབད་
དགོ། དེ་བཟུམ་ལུ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་དེ་རག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་འབད་བཙུན་དགོ།

དཔང་པོ་བྱིས་པ།

- ༥༣ གཤམ་དོན་གྱི་འབྲེལ་གཞན་སྐབས་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ ཁྲིམས་གྱི་རྩོད་བཤེར་གྱི་རིམ་པ་ག་ཅིན་ཡིན་རུང་ བྱིས་པ་ཅིག་
གི་པ་མ་ ཡང་ན་ འཛོ་འཛིན་ཡོད་པ་ད་རྒྱུང་ཅིག་ བདེན་ཁྲུངས་བརྩོད་དགོས།

- (a) Court is satisfied that the child is intelligent enough to understand and answer the question; and
- (b) The child's parent or guardian is unavailable and there exists good cause for their absence.

Drangpon as witness

54. No Drangpon shall testify in relation to any case adjudicated by him.

Accomplice witness

55. The Court may permit any person, who was connected with the crime at issue in the legal proceeding to give oral evidence but that accomplice has the right to refuse to give oral evidence on the grounds that doing so may implicate him in the crime.

Hostile witness

56. If the witness gives testimony that is adverse to the party questioning the witness or acts in a manner that is adverse to that party, then the party may ask the Court's permission to treat the witness as hostile.

Spouse as witness

57. The husband or wife of any party to the legal proceeding is competent as a witness, except that husband or the wife shall not be required to give evidence about the privileged communications.

Demeanour of a witness

58. When the Court has recorded the evidence of a witness, the Court may also record such remarks about the demeanour of such witness while under examination that the Court may find material.

Refreshing a witness's memory

59. If the memory of a witness is refreshed by a document, then the adverse party may cross-examine the witness upon that document.

༡༡ བྱིས་པ་དེ་གིས་ངི་བ་ཏྲ་གོ་ཚུགས་པའི་ཁར་ ལན་འདེབས་ཚུགས་པའི་རིག་པ་རྩལ་བཟའ་ཡོད་ལུགས་ལུ་ ཁྲིམས་
འདུན་ བྱི་རེས་ཤེས་འདྲོངས་པ་དང་།

༡༢ བྱིས་པའི་ཕ་མ་ ཡང་ན་འཆོ་འཛིན་གཏོགས་མ་ཚུགས་པ་དང་ དེ་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ཡང་དག་ཡོད་པ།

བྲང་དཔོན་དཔང་པོ།

༡༣ བྲང་དཔོན་གིས་ཨིན་རུང་ རང་གིས་འདུམ་དཔུང་གྲུབ་པའི་ཚུད་གཞི་གང་ཞིག་དང་འབྲེལ་ བདེན་ཁུངས་བརྒྱུད་ནི་མེད།

ཉེས་འབྲེལ་དཔང་པོ།

༡༤ ཁྲིམས་འདུན་གྱིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུད་བཤེར་ནང་ཡོད་པའི་ཉེས་ལས་ཀྱི་ཚུད་ཉེས་དང་འབྲེལ་བའི་མི་ངོག་ལུ་ཨིན་རུང་ ངག་ཐོག་
གི་སྐྱེ་བའི་བྱིན་ཆོག་པའི་གནང་བ་གྲོལ་ཆོག་རུང་ ཉེས་ལས་ནང་རྒྱུད་ནི་འདྲི་དོགས་གཞི་ལུ་བརྟེན་ ཉེས་འབྲེལ་པ་དེ་གིས་ངག་
ཐོག་གི་སྐྱེ་བའི་བྱིན་ཆོག་པའི་ཐོབ་དབང་ཡོད།

ཡོག་སྦྱོར་དཔང་པོ།

༡༥ གལ་སྲིད་ དཔང་པོས་བྱིན་པའི་བདེན་ཁུངས་དེ་གིས་ དཔང་པོ་དེ་ལུ་ངི་བ་བཀོད་མི་རྩ་ཕན་ལུ་ལྷག་ཆོད་ཡང་ན་ རྩ་ཕན་ལུ་
ལྷག་ཆོད་ཀྱི་རྩམ་འགྱུར་སྟོན་པ་ཅིན་ རྩ་ཕན་དེ་གིས་ དཔང་པོ་དེ་ཡོག་སྦྱོར་ཅན་ཨིན་མ་སྤྱི་བཙུག་དགོ་པའི་གནང་བ་ཁྲིམས་
འདུན་ལས་ལྷ་ཆོག།

བཟའ་སྐྱེ་དཔང་པོ།

༡༦ ཁེ་དབང་གི་བརྒྱུད་འབྲེལ་ག་ཅི་འདྲི་སྟོན་ལས་ཨིན་རུང་ རྩམས་ ཡང་ན་ ཨམ་སྤྱི་སྤྱི་བཟུབ་ལུ་མི་མེད་རུང་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུད་
བཤེར་ནང་ཡོད་མི་རྩ་ཕན་རྩམས་པའམ་ཨམ་སྤྱི་ག་ཨིན་རུང་ དཔང་པོ་འབད་ཆོག།

དཔང་པོ་འདྲི་བྱ་སྦྱོར།

༡༧ གལ་སྲིད་ ཁྲིམས་འདུན་གྱིས་ དཔང་པོ་འདྲི་བྱེད་འཛིན་ཐོ་བཀོད་ཞིན་མ་ལས་དབྱེ་བཤེར་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་དཔང་པོ་དེ་འདྲི་བྱ་
སྦྱོར་ལུ་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་གྲུབ་ཆ་འབད་འཆར་བ་ཅིན་ དེ་ལུགས་ཀྱི་བྲན་གསལ་ཡང་བྲན་ཐོ་འདྲི་ནང་བཀོད་ཆོག།

དཔང་པོ་འདྲི་བྲན་པ་ཡང་བཤེར།

༡༨ གལ་སྲིད་ དཔང་པོ་འདྲི་བྲན་པ་དེ་ ཡིག་ཆ་འདྲི་སྟོན་ལས་བྲན་པ་ཡང་བཤེར་འབད་འབད་མ་ཨིན་པ་ཅིན་ ཡིག་ཆ་དེ་འདྲི་སྟོན་ལས་
ལྷག་ཆོད་རྩ་ཕན་གྱིས་ དཔང་པོ་དེ་དང་གཞི་བཤེར་འབད་ཆོག།

Impeachment of a witness

60. A witness shall not be impeached by evidence of bad character except, when the evidence of bad character relates to the person's truthful or untruthful character and such character has been put in issue.

Impeachment of a witness by a prior inconsistent statement

61. Where a party alleges that a witness had made a statement orally, in writing, or recorded on audio tape or video tape that is inconsistent with the witness's present statement, the Court may grant leave to the parties to cross-examine the witness using the prior inconsistent statement.
62. If the witness does not admit that the witness has made the prior inconsistent statement, the cross-examiner is not to adduce evidence of the prior inconsistent statement unless and until the cross-examiner:
- (a) Informs the witness of the circumstances surrounding the making of the prior inconsistent statement to enable the witness to identify or remember the prior inconsistent statement;
 - (b) Shows the witness the prior inconsistent statement or plays the recording of the prior inconsistent statement to the witness; and
 - (c) Draws the witness's attention to so much of the prior inconsistent statement as is inconsistent with the witness's present statement.

Impeachment of a witness by evidence of conviction of a crime

63. A witness other than the accused shall not be impeached by the evidence of conviction of a crime except when the crime of which the witness was convicted involved dishonesty or fraud.

དཔང་པོ་ཆེད།

༤༠ དཔང་པོ་འི་སྤྱོད་ལམ་ངན་པའི་སྐབ་བྱེད་ལུ་ཆམེད་གཏང་ནི་མེད་པ་ཡིན་རུང་ སྤྱོད་ལམ་ངན་པའི་སྐབ་བྱེད་དེ་ མི་དེའི་སྤྱོད་ལམ་
བདེན་རྒྱུ་གང་ཡིན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཁར་ དེ་བརྩམ་མའི་སྤྱོད་ལམ་སྐོར་ ཚུད་ཉིག་ནང་བཅུགས་ཡོད་པ་ཅིན་ ཆམེད་
གཏང་ཆོག།

སྐབས་འབབ་དང་མ་མཐུན་པའི་ཉེ་མའི་བཞུད་དོན་ཐོག་ལས་ དཔང་པོ་ཆེད།

༤༡ དུས་སྐབས་གཞན་ཅིག་ནང་ རག་ཐོག་ ཡང་ན་ཡིག་ཐོག་ སྐྱ་འཛིན་འཁོར་ལོ་འམ་སྒྲིག་བརྟན་ཐོག་ལས་ དཔང་པོ་གིས་
བཟོ་བའི་བཞུད་དོན་ལུ་ ལུ་ཕན་ཅིག་གིས་སྐབས་བབ་དང་མ་མཐུན་པའི་བཞུད་དོན་སྐོར་ དཔང་པོ་དེ་ལུ་ཉེས་བཞུད་བཀོད་པ་
ཅིན་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ ཉེ་མ་དང་མ་མཐུན་པའི་བཞུད་དོན་ཐོག་ལུ་ དཔང་པོ་གཏོང་བཤེར་རྒྱུ་མི་འགན་བ་ ལུ་
གཏང་ཆོག།

༤༢ གལ་སྲིད་དཔང་པོ་དེ་གིས་ ཉེ་མ་དང་མ་མཐུན་པའི་བཞུད་དོན་བཟོ་བ་ཡོད་ལུགས་ངོས་ལེན་མ་འབད་བ་ཅིན་ གཏོང་བཤེར་
རྒྱུ་མི་ཅིག་གི་ ཉེ་མའི་མ་མཐུན་པའི་བཞུད་དོན་དེ་ སྐབ་བྱེད་འབབ་དག་འབྲུང་མ་ཆོག་རུང་ གཏོང་བཤེར་རྒྱུ་མི་དེ་གིས་
གཤམ་དོན་གྱི་འབྲེལ་གནད་སྐབས་སྟོན་ཆོག་པ།

ཀ། དཔང་པོ་དེ་གིས་ ཉེ་མའི་མ་མཐུན་པའི་བཞུད་དོན་སྐོར་ ངོས་འཛིན་ ཡང་ན་དབྱེད་རིག་གཏང་ནི་དོན་ལུ་ ཉེ་
མའི་མ་མཐུན་པའི་བཞུད་དོན་དེའི་སྐབས་དོན་སྐོར་ དཔང་པོ་ལུ་བདེན་དོན་སྤྱོད་པ་དང་།

ཁ། དཔང་པོ་དེ་ལུ་ ཉེ་མའི་མ་མཐུན་པའི་བཞུད་དོན་སྟོན་པ་ ཡང་ན་ ཉེ་མའི་མ་མཐུན་པའི་བཞུད་དོན་དེའི་སྐྱ་འཛིན་
གཏང་བ།

ག། དཔང་པོའི་སྐབས་བབ་ཀྱི་བཞུད་དོན་དེ་དང་ ཉེ་མའི་མ་མཐུན་པའི་བཞུད་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཞུགས་མི་ཚུ་ དཔང་པོ་
དེ་ལུ་བརྟན་གསལ་འབད་བ།

ཉེས་ལས་ཀྱི་ཁྲིམས་གཙོད་གྲུབ་པའི་སྐབ་བྱེད་ཐོག་ དཔང་པོ་ཆེད།

༤༣ ཚུལ་མིན་སྤྱོད་པ་ ཡང་ན་གཡོ་ཐོལ་གྱི་ཉེས་ལས་ལུ་བརྟེན་ཁྲིམས་གཙོད་གྲུབ་པའི་སྐབ་བྱེད་ཐོག་ དཔང་པོ་ཞིག་ཆམེད་གཏང་
ཆོག་རུང་ ཉེས་འཛུགས་ཅན་མིན་པའི་དཔང་པོ་དེ་ ཉེས་ལས་འབབ་སྟེ་ཁྲིམས་གཙོད་གྲུབ་པའི་སྐབ་བྱེད་ཐོག་ཆམེད་གཏང་ནི་
མེད།

Admissibility of evidence showing conviction of a defendant

64. Evidence showing that on another occasion the defendant has been convicted of a crime or committed a wrong or other act is not admissible except as relevant to show motive, opportunity, intent or plan in relation to the crime at issue in the legal proceeding.

Evidence of a victim's sexual behaviour in a sexual misconduct

65. In a sexual offence or any criminal or civil case in which sexual misconduct is at issue, evidence of a victim's past sexual behaviour or alleged sexual predisposition is not relevant except:
- (a) If offered to show the victim's consent;
 - (b) If offered to show that a person other than the accused was the attacker or aggressor; or
 - (c) The victim puts past sexual behaviour or predisposition in issue.

Evidence of habit or routine

66. Evidence of the habit or routine practice of a person or a corporation is relevant to prove that the conduct of that person or corporation on a particular occasion was in conformity with the habit or routine practice.

CHAPTER 6 (QUESTIONING OF WITNESSES)

Role of the Court

67. The Court may question witnesses whether called by itself or by a party.
68. The Court shall exercise reasonable control over the mode and order of questioning of witnesses and presenting evidence so as to:
- (a) Make the questioning and presentation effective for the ascertainment of the truth;
 - (b) Avoid needless consumption of time; and

ཚྱོད་རྒྱུ་ཁྲིམས་གཙོད་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་བྱེད་ཐོས་ལེན།

༤༤ བསམ་གཞིག་ ཡང་ན་གོ་སྐབས་ ཆེད་དམིགས་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཚྱོད་བཤེར་ནང་ཡོད་པའི་ཉེས་ལས་ཀྱི་ཚྱོད་ཉེག་དང་འབྲེལ་བའི་
འཆར་གཞི་བཅས་ལུ་དངོས་འབྲེལ་སྟོན་ནི་དོན་ལུ་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ཉེས་ཚན་གྱི་ཚྱོད་རྒྱུ་དེ་ རྩས་སྐབས་གཞན་ཅིག་ནང་
ཉེས་ལས་སམ་ ལོག་སྟེད་ ཡང་ན་བྱ་བ་གཞན་གཅིག་འབབ་སྟེ་ཁྲིམས་གཙོད་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་བྱེད་ཐོག་ཐོས་ལེན་འབད་ནི་མེད།

ཀུན་སྟོན་དན་པའི་འཁྲིག་ཆགས་ནང་ ཉམས་རྒྱུད་པའི་འཁྲིག་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་བྱེད།

༤༥ འཁྲིག་ཆགས་ཀྱི་གནོད་འགེལ་ ཡང་ན་ ཉེས་ཚན་ནམ་ ཞི་ཚྱོད་གང་རུང་ཅིག་ནང་ ཀུན་སྟོན་དན་པའི་འཁྲིག་སྟོན་འདི་
ཚྱོད་ཉེག་འབད་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཅིན་ ཉམས་རྒྱུད་པའི་ཉེ་མ་གི་འཁྲིག་སྟོན་དང་ འཁྲིག་ཆགས་དང་འབྲེལ་བའི་འདོད་ཚུགས་
འཛིན་པའི་ཉེས་བཟོ་དེ་ དངོས་འབྲེལ་འབད་བཟུ་ནི་མེད་རུང་ གཤམ་དོན་གྱི་འབྲེལ་གནད་སྐབས་བཟུ་ཆོག་པ།

ཀ། གཤམ་སྲིད་ ཉམས་རྒྱུད་པའི་གནད་བ་སྟོན་ནི་དོན་ལུ་ཨིན་པ་ ཡང་ན།

ཁ། གཤམ་སྲིད་ ཉེས་འཛུགས་ཚན་མིན་པའི་མི་གཞན་ཅིག་ ཉེས་འགེལ་པ་ཡང་ན་ ཉམས་འཛུགས་ཚན་འབད་སྟོན་ནི་
དོན་ལུ་ཨིན་པ།

ག། ཉམས་རྒྱུད་པ་དེ་གིས་ ཉེ་མའི་འཁྲིག་སྟོན་དང་ འཁྲིག་ཆགས་དང་འབྲེལ་བའི་འདོད་ཚུགས་འཛིན་མི་དེ་ ཚྱོད་
ཉེག་ནང་བཟུགས་ཡོད་པ།

ལང་ཤོར་རམ་ རྩས་རྒྱུན་གྱི་རྒྱལ་བྱེད།

༤༦ མི་ངོ་ཅིག་ ཡང་ན་ ལས་འཛིན་གྱི་ལང་ཤོར་རམ་ རྩས་རྒྱུན་ལག་ལེན་གྱི་རྒྱལ་བྱེད་འདི་ རྩས་སྐབས་ཅིག་ནང་ མི་ངོ་ ཡང་
ན་ལས་འཛིན་དེའི་བྱ་སྟོན་ཅིག་ རང་སའི་ལང་ཤོར་ ཡང་ན་རྩས་རྒྱུན་གྱི་ལག་ལེན་དང་མཚུངས་པའི་མངོན་ཉེགས་སྟོན་ནི་ལུ་
དངོས་འབྲེལ་ཨིན།

ལེའུ་བྲུག་པ། (དཔང་པོ་ཚུ་ལུ་དྲི་བཀོད།)

ཁྲིམས་འདུན་གྱི་མཛད་གཞག།

༤༧ ཁྲིམས་འདུན་ ཡང་ན་རྩ་ཕན་ཅིག་གིས་འབོ་མི་དཔང་པོ་ཅིག་ལུ་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་དྲི་བ་བཀོད་ཆོག།

༤༨ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ དཔང་པོ་ཚུ་ལུ་དྲི་བ་བཀོད་ནི་དང་ རྒྱལ་བྱེད་གཟིགས་འབུལ་གྱི་རིམ་པ་དང་ཕུལ་ཐངས་ཚུ་ལུ་ རྒྱ་མཚན་
ལཱ་ན་པའི་སྒྲིག་འཛིན་འབད་དགོཔ་འདི་ཡང་།

ཀ། དང་བདེན་རྩེད་གཙོད་ཀྱི་དོན་ལུ་ དྲི་བ་ ཡང་ན་གཟིགས་འབུལ་ཚུ་དོན་སྤོང་བཟོ་ནི་དང་།

ཁ། རྩས་ཆོད་འཕྲོ་བརྒྱག་ལས་འཛུམ་ནི།

(c) Protect a witness from harassment or undue embarrassment.

69. The Court on its own or at the request of a party may call witnesses and all parties are entitled to cross-examine such witnesses.

Limitation of cross-examination

70. Cross-examination shall be limited to the subject matter of the direct examination and matters affecting the credibility of the witness. The Court may, in the exercise of discretion permit inquiry into additional matters.

Re-examination

71. The party, who has called a witness may question the witness again on re-examination after the cross-examination but the re-examination shall be limited to matters testified to on cross-examination.

Leading questions

72. Leading questions shall not be permitted on direct examination of a witness except as the Court determines is necessary to develop the witness's testimony or the Court has declared the witness hostile.
73. Leading questions are permitted on cross-examination.

Improper questions

74. The Court may disallow a question put to a witness in direct examination, cross-examination or re-examination and inform the witness that the witness need not answer the question, if the question is:
- (a) Misleading;
 - (b) Repetitive; or
 - (c) Unduly annoying, harassing, intimidating, offensive or oppressive

Exclusion of witnesses

75. The Court on its own or at the request of a party may order a witness to be excluded from the courtroom except a party witness.

CHAPTER 7 (HEARSAY)

Hearsay

76. Hearsay is an out of court statement made by a person who is not examined as a witness.

Oral statements that are not hearsay

77. The types of oral statements which are not hearsay, when a prior statement by the witness:
- (a) Who is giving oral evidence and the prior statement is inconsistent with the statement made while giving oral evidence or was made in another legal proceeding or was written down in a document that is available for inspection by the Court and the parties;
 - (b) Giving oral evidence is consistent with a statement given by the witness while giving oral evidence and is offered to rebut an expressed or implied charge against the witness of fabrication or improper influence or motive; or
 - (c) Giving oral evidence is one of identification of a person made after seeing or perceiving the person.

Written statements that are not hearsay

78. The following types of written statements are not hearsay:
- (a) Records of regularly conducted business activity made at or near the time of that activity by a person with knowledge of that activity and kept in the course of the regularly conducted business;
 - (b) Records maintained by the Government that are generally available to the public for inspection or sale;

དཔང་པོ་ཕྱིར་བཏོན།

- ཡ༥ ཅུ་ཡན་གྱི་དཔང་པོ་ཡིན་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ཁྲིམས་འདུན་གྱི་བཞེད་དོན་ ཡང་ན་ཅུ་པོའི་ཁྱ་བ་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ དཔང་པོ་
ཅིག་ ཁྲིམས་ཁྲི་ནང་ལས་ཕྱིར་བཏོན་གཏང་ཆོག།

ལེའུ་བདུན་པ། (བརྒྱུད་གཏམ།)

བརྒྱུད་གཏམ།

- ཡ༦ དཔང་པོ་འབད་དབྱེ་བཤེར་མ་འབད་བའི་མི་ངོ་ཅིག་གིས་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་ཕྱི་ཁར་གླེང་བའི་བཞེད་དོན་འདི་བརྒྱུད་གཏམ་ཡིན།

བརྒྱུད་གཏམ་མིན་པའི་ངག་ཐོག་བཞེད་དོན།

- ཡ༧ གཤམ་དོན་གྱི་འབྲེལ་གཅད་སྐབས་ བརྒྱུད་གཏམ་མིན་པའི་ངག་ཐོག་གི་བཞེད་དོན་འབད་བཅི་དགོཔ་འདི་ཡང་ ཉེ་མར་བཞེད་
དོན་བཀོད་མི་དཔང་པོ་གིས།
- ཀ༽ ངག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་ཕུལ་བའི་སྐབས་དང་ ཉེ་མའི་བཞེད་དོན་དེ་ ངག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་བྱིན་པའི་སྐབས་ལུ་བཟོ་
བའི་བཞེད་དོན་ ཡང་ན་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུད་བཤེར་གཞན་ཅིག་ནང་བཟོ་བའམ་ ཁྲིམས་འདུན་དང་ཅུ་ཡན་གྱི་ཞིབ་
དབྱེད་དོན་ལུ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཆ་ཚུ་དང་མ་མཐུན་པ་ ཡང་ན།
- ཁ༽ ངག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་ཕུལ་མི་དེ་དང་ ངག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་ཕུལ་བའི་སྐབས་ལུ་བཟོ་བའི་བཞེད་དོན་དེ་ཁར་
དཔང་པོའི་རྩོམ་སྒྲིག་གམ་ རྒྱལ་མིན་ཤན་ལུགས་ བསམ་གཞིག་བཅས་ལུ་ ཆེད་མངགས་གསལ་སྟོན་ ཡང་ན་
འུགས་བསྟན་གྱི་ཉེས་འཛུགས་སྟོར་བཞུལ་ལན་ཕུལ་མི་དེ་དང་མཐུན་པ།
- ག༽ ངག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་ཕུལ་བའི་མི་ངོ་དེ་ མི་ཅིག་གིས་མཐོང་བ་ ཡང་ན་ཚར་སྤང་བྱུང་ཞིན་མ་ལས་ མི་ངོའི་ངོས་
འཛིན་ཅིག་གྲུབ་པ།

བརྒྱུད་གཏམ་མིན་པའི་ཡིག་ཐོག་བཞེད་དོན།

- ཡ༨ གཤམ་གསལ་གྱི་ཡིག་ཐོག་བཞེད་དོན་ཚུ་ བརྒྱུད་གཏམ་མིན་པ།
- ཀ༽ ལས་སྒྲིའི་ལས་དོན་ལུ་ཤེས་བྱ་ལྷན་པའི་མི་ངོ་ཅིག་གིས་ ལས་དོན་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་ ཡང་ན་ དེའི་མཚན་མ་
ལུ་ རྒྱུན་གྱི་ལས་སྒྲིའི་འཐབ་པའི་འཛིན་ཐོ་བཟོ་བ་དང་ རྒྱུན་གྱི་ལས་སྒྲིའི་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་བཞག་པའི་རིགས་
ཡང་ན།
- ཁ༽ སྤྱིར་བཏང་ དམངས་ལུ་བརྟག་ཞིབ་ ཡང་ན་བཅོང་ནི་དོན་ལུ་གཞུང་གིས་རྒྱུན་སྦྱོར་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པའི་འཛིན་ཐོའི་
རིགས།

- (c) Entries in any public or official book, register or record made by a public servant in the regular course of official duties; or
- (d) Published maps, charts, and plans offered for public sale and made under the authority of the Government.

Hearsay exceptions

79. Hearsay evidence is not admissible except with leave of the Court in considering whether:
- (a) It would have been reasonable and practicable for the party by whom the evidence was introduced to have produced the maker of the original statement as a witness;
 - (b) The original statement was made contemporaneously with the occurrence or existence of the matters stated;
 - (c) The statement involves multiple hearsay; and
 - (d) Any person involved in the statement had any motive to conceal or misrepresent the matters involved in the statement.

CHAPTER 8 (ADMISSIONS)

Admissions

80. An admission is a statement, oral or documentary, made by a party, someone authorized by the party to speak on behalf of the party, an agent of the party or a co-conspirator, which suggests any inference as to any fact in issue or relevant fact.

- གཤམ་མི་དམངས་ ཡང་ན་ གཞུང་འབྲེལ་གང་རུང་ཅིག་གི་དཔེ་དེབ་ ཡང་ན་ ཐོ་དཔེ་ འཛིན་ཐོ་འཛིན་གི་ཐོ་ཡིག་
བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ མི་དམངས་ལཱ་གཡོག་པ་གིས་ ཅུས་རྒྱུན་ཡིག་ཚང་གི་འགན་ཁུར་འཐབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་
འཛིན་ཐོ་བཀོད་པ།
- ང་ཀྱི་ གཞུང་གིས་ དབང་འཛིན་འོག་ལཱ་བཟོ་བ་དང་ མི་དམངས་ལཱ་བཅོངས་པའི་བྱེད་སྒོ་གིས་ཁྱེད་དང་ རེ་ལུ་མིག་
འཆར་གཞིའི་རིགས།

བརྒྱུད་གཏམ་གྱི་སྐྱོ་མིན།

- མཁལ་ གཤམ་དོན་ཞིབ་བལྟས་ཀྱི་དོན་ལུ་ཁྲིམས་འདུན་གྱི་གནང་བ་དང་བསྐྱུར་ཏེ་མ་གཏོགས་དེ་མིན་བརྒྱུད་གཏམ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ངོས་
ལེན་མེད་པ།
- གཤམ་ བརྒྱུད་དོན་ངོས་བཀོད་མི་དེ་དཔང་པོ་འབད་བཏོན་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱ་མཚན་ཅན་དང་ སྐྱབ་བྱེད་ལུ་མི་རྩ་པན་ལུ་
ལག་ལེན་འཐབ་བརྟུབ་མི་བརྟུབ་དང་།
- ཁ་ཀྱི་ བརྒྱུད་དོན་ངོས་དེ་ གསལ་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་གནད་དོན་བྱུང་བའི་སྐབས་ལུ་ ཡང་ན་ ཡོད་མི་དང་ཅུས་མཉམ་
འབད་བཟོ་བཟོ་མ་ཞིན་པ།
- གཤམ་ བརྒྱུད་དོན་དེ་ནང་ བརྒྱུད་གཏམ་མང་རབས་ཡོད་པ།
- ང་ཀྱི་ བརྒྱུད་དོན་ནང་འབྲེལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་མི་ངོག་གིས་ཞིན་རུང་ བརྒྱུད་དོན་ནང་འབྲེལ་གཏོགས་ཡོད་པའི་གནད་
དོན་སྐྱབ་གསལ་བཞག་པ་ ཡང་ན་ལོག་པར་བརྒྱུད་ནིའི་བསམ་གཞིག་ཡོད་པ།

ལེའུ་བརྒྱུད་པ། (ངོས་ལེན།)

ངོས་ལེན།

- ༤༠ ངོས་ལེན་འདི་ རྩ་པན་གྱི་ཁོངས་ལས་བཀོད་པའི་དབང་འཛིན་ཅན་ ཡང་ན་ རྩ་པན་གྱིས་བཀོད་པ་ཡང་ན་ རྩ་པན་གྱི་ཁོངས་
ལས་གྲུང་ཆོག་པའི་དབང་འཛིན་ཅན་གྱི་མི་ངོག་ཞན་ རྩ་པན་གྱི་ལས་ཚབ་ རྟོག་གྲོས་མཉམ་འབྲེལ་པ་བཅས་ཀྱི་ངག་ཐོག་
གམ་ཡིག་ཐོག་གི་བརྒྱུད་དོན་ཅིག་ རྩོད་ཉུག་གི་དོན་ཁུངས་ ཡང་ན་ དངོས་འབྲེལ་གྱི་དོན་ཁུངས་ཚུ་ལུ་ རྩེས་དཔག་གང་
རུང་ཅིག་སྟོན་མི་དེ་ངོས་ལེན་ཞིན།

Proof of admissions

81. Admissions are relevant and may be proved as against the person who makes them or the representative-in-interest, but they cannot be proved by or on behalf of the persons, who makes them or by the representative-in-interest, except in the following cases:
- (a) When the admission is of such a nature that, if the person making the admission is dead, it would be relevant as between third persons;
 - (b) When the admission consists of a statement of the existence of any state of mind or body, relevant or in issue made on or about the time such state of mind or body existed, and is accompanied by conduct rendering its falsehood improbable; or
 - (c) If the admission is relevant otherwise than as an admission.
82. When evidence of an admission is adduced or taken, the Court shall consider that the admission was:
- (a) Actually made;
 - (b) Made voluntarily;
 - (c) Not made in one's own favour or with ulterior motives;
 - (d) True and reliable; or
 - (e) Relevant to the content of the document.

Admission in civil cases, when relevant

83. No admission shall be relevant in civil cases, if it is made either upon an express condition that evidence of it is not to be given or under circumstances from which the Court can infer that the parties agreed together that evidence of which it should not be given.

ངོས་ལེན་གྱི་མངོན་རྟགས།

- ༥༡ ངོས་ལེན་དེ ངོས་ལེན་འབད་མི་ ཡང་ན་ ཁེ་ཕན་ཡོད་པའི་ངོ་ཚབ་ལུ་ དངོས་འབྲེལ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ མངོན་རྟགས་འབད་
འགྲུབ་ཚེག་ དེ་འབདཝ་ད་ ངོས་ལེན་འབད་མི་འམ་ ཁེ་ཕན་ཡོད་མི་ཚུ་གིས་ རང་སོའམ་ དེ་ཚུ་འི་ངོ་ཚབ་འབད་ མངོན་
རྟགས་གྲུབ་མ་ཚེག་པ་ཡིན་རུང་ ག་ཤམ་དོན་གྱི་འབྲེལ་གནད་སྐབས་འགྲུབ་ཚེག་པ།
- ཀ༽ ངོས་ལེན་འདི་ནང་ ངོས་ལེན་འབད་བའི་མི་ངོ་ཚེ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཚེ་ངོས་ལེན་གྱི་གནས་ལུགས་ལས་བརྟེན་
གཞན་འབྲེལ་བར་ན་བབྱམ་ཅིག་གི་དངོས་འབྲེལ་ཡིན་པ་ ཡང་ན།
- ཁ༽ སེམས་སམ་ གཞུགས་ཀྱི་གནས་འབབ་ཡོད་པའི་བརྗོད་དོན་དེ་ དེ་བབྱམ་སྟེ་སེམས་ ཡང་ན་གཞུགས་ཀྱི་གནས་
འབབ་ཡོད་པའི་སྐབས་སམ་ རུས་མཚམས་ལུ་བཟོ་བའི་དངོས་འབྲེལ་ ཡང་ན་ ཚུད་ཅོག་དང་ འབྱུང་མི་སྲིད་
པའི་རྒྱན་ལུགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་ངོས་ལེན་ཡིན་པ།
- ག༽ གལ་སྲིད་ངོས་ལེན་འདི་ ངོས་ལེན་འབད་མིན་པ་དངོས་འབྲེལ་ཡིན་པ་ཅིན་མངོན་རྟགས་འགྲུབ་ཚེག།
- ༥༢ ངོས་ལེན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དག་འབྱུང་འབད་བ་ ཡང་ན་ལེན་པའི་སྐབས་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ ངོས་ལེན་དེ་ལུ་ བཙུ་འཛོག་འབད་
དགོཔ་འདི་ཡང་།
- ཀ༽ མངོན་སུམ་སྟེ་འབད་བ་ ཡང་ན།
- ཁ༽ དང་བླངས་ཐོག་ལུ་འབད་བ།
- ག༽ རང་སོའི་ཕན་ཐོག་ལས་ ཡང་ན་ཞེ་ཕུགས་ཀྱི་བསམ་གཞིག་ཁོག་ལས་མ་འབད་བ།
- ང༽ དེས་བདེན་ ཡང་ན་ ཆབ་ཞག་ཚུགས་པ།
- ཅ༽ ཡིག་ཆའི་ནང་དོན་ལུ་ དངོས་འབྲེལ་ཅན།

ཞི་བའི་ཚུད་གཞི་ནང་ངོས་ལེན་གྱི་དངོས་འབྲེལ།

- ༥༣ ངོས་ལེན་དེ་ ཞི་བའི་ཚུད་གཞི་ནང་དངོས་འབྲེལ་མེད་པ་དེ་ཡང་ དེའི་སྐྱབ་བྱེད་མི་ཕུལ་ནི་ལུ་གསལ་སྟོན་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ཐོག་ལས་
བཟོ་བ་ ཡང་ན་ སྐྱབ་བྱེད་མི་ཕུལ་ནི་ལུ་རྩ་ཕན་ཁ་འཆམ་པའི་སྟོར་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ སྐབས་དོན་ལུ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་
རིགས།

CHAPTER 9 (CRIMINAL CONFESSIONS)

Criminal confession

84. Any statement, which is made at any time by a person charged with a crime stating or suggesting that the person committed the crime, shall be the confession of the person.

Validity of a confession

85. The Court shall not consider any confession to be valid unless the confession is proven to be:
- (a) Made voluntarily;
 - (b) Given independently; and
 - (c) Made without duress, coercion, undue influence or inducement.
86. If the confession is made to the police officer or any other police official, it shall not be valid unless the confession is proven to be made, after the police officer or the police official had:
- (a) Warned the person that anything he says can be used against him in a legal proceeding;
 - (b) Notified that he has a right to a Jabmi; and
 - (c) Informed that, if he cannot afford a Jabmi, the Government will provide him with a Jabmi.

Proceeding when there is a confession

87. A person, who confesses and a person to whom the confession was made, both shall be present at the legal proceeding in which the confession is at issue.

Confession to a police officer

88. A confession made to a police officer or other police official shall not be admissible without corroborating evidence of the validity of the confession.
89. When a person confesses to a police officer, the police officer must follow the procedure set forth in this Act.

ལེའུ་དགུ་པ། (ཉེས་ཅན་གྱི་ཁས་ལེན།)

ཉེས་ཅན་གྱི་ཁས་ལེན།

- ༡༤ ཉེས་ལས་ལུ་བརྟེན་པའི་ཉེས་འཛུགས་ཅན་གྱིས་ ཉམ་ཞིག་ཡིན་རུང་ ཉེས་ལས་འཐབ་ལུགས་སྒྲིང་བ་ ཡང་ན་ བསམ་ཚུལ་
བརྟེན་པའི་རྒྱས་བཤད་ག་ ཅི་ཡིན་རུང་མི་ངོ་དེའི་ཁས་ལེན་འབད་བཅི་དགོ།

ཁས་ལེན་ཆ་གནས་ཡོད་མེད།

- ༡༥ ཁས་ལེན་གང་ཞིག་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ཆ་གནས་ཡོད་པ་འབད་བཅི་ནི་མེད་རུང་གཤམ་གསལ་གྱི་མངོན་ཉམས་འགྲུབ་པ་ཅིན་
བཅི་དགོཔ།
- ག༽ དང་སྒྲིངས་ཐོག་ལས་འབད་བ་དང་།
ཁ༽ རང་དབང་ཐོག་ལས་ལུ་བ།
- ག༽ བཅོན་དབང་ ཡང་ན་ བཅོན་བསྐྱལ་ འོས་མེད་གྱི་ཤུགས་ རྒྱུད་བསྐྱལ་བཅས་གྱི་ཐོག་ལུ་ལུ་བ་མིན་པ།
- ༡༦ གལ་སྲིད་ འགག་པའི་འགོ་དཔོན་ ཡང་ན་ འགག་པའི་འགོ་འཛིན་གཞན་ལུ་ ཁས་ལེན་གྲུབ་པ་ཡིན་ཆེ་ འགག་པའི་འགོ་
དཔོན་ནམ་ འགག་པའི་འགོ་འཛིན་གཞན་ག་གིས་ཡིན་རུང་ གཤམ་དོན་ལྟར་མ་གྲུབ་ཆེ་ བཅི་འཛིན་མེད་པ།
- ག༽ མི་ངོ་དེ་གིས་གང་སྐབ་ ཁྲིམས་གྱི་ཚུད་བཤེར་ནང་ ཁོ་རའི་རྒྱབ་འགལ་ལུ་ཉེན་བརྟེན་འབད་བ་དང་།
ཁ༽ ཁོ་ལུ་ རྒྱབ་མི་འོ་ཐོབ་དབང་ཡོད་ལུགས་གྱི་བརྟེན་སྲོད་འབད་བ།
ག༽ ཁོ་གིས་ རྒྱབ་མི་བཅུགས་མ་ཚུགས་པ་ཅིན་ ཁོ་ལུ་ གཞུང་ལས་རྒྱབ་མི་འོ་སྐབས་གནང་ནིའི་བརྟེན་འབད་
བ།

ཁས་ལེན་བྱུང་སྐབས་གྱི་ཚུད་བཤེར།

- ༡༧ ཚུད་ཉམས་ནང་ཡོད་པའི་ཁས་ལེན་བརྟེན་པའི་མི་ངོ་དང་ དེར་འཁོད་མི་ངོ་གཉིས་ཆ་ར་ ཁྲིམས་གྱི་ཚུད་བཤེར་ནང་ཡོད་དགོཔ་
ཡིན།

འགག་པའི་འགོ་དཔོན་ལུ་ཁས་ལེན་འབད་བ།

- ༡༨ ཁས་ལེན་གྱི་ཆ་གནས་གྲུབ་པའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་སྐབ་བྱེད་མེད་པར་ འགག་པའི་འགོ་དཔོན་ ཡང་ན་ འགག་པའི་འགོ་འཛིན་
གཞན་ལུ་བྱིན་པའི་ཁས་ལེན་དེ་ ངོས་ལེན་འབད་ནི་མེད།
- ༡༩ མི་ངོ་ཞིག་གིས་འགག་པའི་འགོ་དཔོན་ལུ་ཁས་ལེན་འབད་བའི་སྐབས་ འགག་པའི་འགོ་དཔོན་དེ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་
བཀོད་པའི་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་འབད་དགོ།

Verification of a confession

90. The Court shall verify a confession in the presence of the person who confessed and the person to whom the confession is made.

Irrelevancy of a confession

91. A confession made by any person is irrelevant and inadmissible in a criminal proceeding, if the making of the confession appears to the Court to have been caused by any:
- (a) Inducement;
 - (b) Threat;
 - (c) Promise;
 - (d) Intoxication; or
 - (e) Incompetence or incapability.

Retraction or denial of a confession

92. The Court shall proceed further, if a person:
- (a) Had confessed and then denies the confession; or
 - (b) Has made counter-charges.
93. In instances where a confession is retracted or denied, the person shall be:
- (a) Examined in the Court;
 - (b) Warned of the consequence of giving false information;
 - (c) Called upon to remember whether the person has or has not consciously committed the offence;
 - (d) Liable to be charged of perjury; and
 - (e) Investigated for the difference between the statement and words given or spoken before and after.

ཁས་ལེན་གྱི་བརྟག་དཔྱད།

༩༠ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ ཁས་ལེན་གྱི་བརྟག་དཔྱད་འདི་ ཁས་ལེན་འབད་ནི་དང་ དེར་འཁོད་མི་ངོ་འཛོམས་ཐོག་ལུ་འབད་དགོ།
དངོས་འབྲེལ་མིན་པའི་ཁས་ལེན།

༩༡ ཉེས་ཅན་གྱི་ཚུང་བཤེར་ཅིག་ནང་ མི་ངོ་ཅིག་གིས་བྱིན་པའི་ཁས་ལེན་འདི་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་དགོངས་བཞེད་ལུ་ གཤམ་དོན་
གྱི་འབྲེལ་གཞན་ལས་བརྟེན་བྱུང་བ་ཡིན་ཆོ་ དངོས་འབྲེལ་དང་དངོས་ལེན་མིན་པར་བརྟེན་དགོས།

- ཀ། རྒྱུད་བསྐྱེལ་ ཡང་ན།
- ཁ། འཇིགས་བསྐྱེལ།
- ག། ཁ་ཆོག།
- ང་། ར་བཟི་བ།
- ཅ། རྩུགས་བྱུང་དང་ འཛོན་ཐང་མེད་པ།

ཁས་ལེན་བྱིར་ལོག་གམ་ འཐད་སྐྱབ་མེད་པ།

༩༢ ཁྲིམས་འདུན་ལས་འཕྲོ་མཐུད་མཛད་ནི་དེ་ཡང་ གལ་སྲིད་མི་ངོ་ཅིག་གིས།
ཀ། ཁས་ལེན་འབད་ཞིན་མ་ལས་ ཁས་ལེན་འཐད་སྐྱབ་མེད་པ་ ཡང་ན།
ཁ། ཉེས་འཇུགས་ལྷག་ཆོད་བཟོད་པ།

༩༣ ཁས་ལེན་བྱིར་ལོག་ ཡང་ན་ འཐད་སྐྱབ་རུང་བའི་གནས་འབབ་ནང་ མི་ངོ་འདི།
ཀ། ཁྲིམས་འདུན་ལུ་དབྱེ་བཤེར་དང་།
ཁ། རྒྱན་ལྷགས་གནས་ཚུལ་བྱིན་པའི་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ཉེན་བར།
ག། གཞོད་འགེལ་དེ་ ཤེས་བཞིན་རུ་འབད་དང་མ་འབད་མི་ཅིག་ལུ་ དཔྱད་རིག་གཏང་དགོཔ་སྤེ་སྐྱབ་པ།
ང་། རྒྱན་མནའ་གི་ཉེས་འཇུགས་སྤོན་སྲིད་པ།
ཅ། ཁས་ལེན་མ་འབད་བའི་སྤྱི་ཉིད་གི་བར་ན་ བཟོད་དོན་དང་ ཆོག་བཀོད་པ་ཡང་ན་སྐྱོང་བའི་ རྒྱུད་པར་གྱི་ཞིབ་
དཔྱད་འབད་དགོ།

CHAPTER 10 (PROOF AND BURDEN OF PROOF)

“Proved”, “disproved” and “not proved”

94. Any fact is said to be proved or disproved, when the Court after considering the matters before it:
- (a) Believes that such fact exists or does not exist; or
 - (b) Considers the existence or non-existence so probable that a reasonable person ought, under the circumstances of the particular case, to act upon the supposition that it does or does not exist.
95. A fact is said, “not to be proved” when it is neither proved nor disproved.

Proof of a document

96. A document must be proved by the production of the document itself except, when the original is:
- (a) In the possession of any person out of reach or not subject to the process of the Court;
 - (b) Lost or destroyed; or
 - (c) Not easily movable.
97. When a document cannot be proved as set forth in section 96 (a) to (c) of this Act, then oral evidence as to the contents of the document may be given.

Burden of proof

98. A party who substantially asserts the affirmative of the existence of the facts or issues must prove the existence of those facts or issues.
99. When any fact is within the knowledge of the person, the burden of proving that fact falls upon the person.

ལེབ་བཅུ་པ། (མངོན་རྟགས་དང་ མངོན་རྟགས་ཀྱི་འཁྲི་འགན།)

རྟགས་གྲུབ་པ་དང་ རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ རྟགས་ལོག་གྲུབ་པ།

- ༩༩ ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ལུ་བརྩི་འཛིན་འབད་ནི་ནམ་ལས་ དོན་ཁྲུངས་ག་ཅི་ཡིན་རུང་ རྟགས་གྲུབ་པའམ་
རྟགས་ལོག་གྲུབ་པའི་ཐད།
༡༽ དེ་བཟུམ་མའི་དོན་ཁྲུངས་ཡོད་པའམ་ མེད་པའི་དགོངས་བཞེད་འཆར་བ་ ཡང་ན།
༢༽ འབྲེལ་གནད་ག་ཅིག་གི་སྐབས་དོན་དང་བསྟུན་ རྒྱ་མཚན་ལྡན་པའི་མི་ངོ་ཅིག་གིས་ འབྲུང་སྤྱི་ནི་ཡིན་པའི་
བསམ་ཚེད་ལུ་གནས་པའམ་ མ་གནས་པའི་བརྩི་འཛིན་འབད་བ།
༡༠༠ ཁྲིམས་འདུན་ལུ་ དོན་ཁྲུངས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་པ་ཡང་མིན་པ་ རྟགས་ལོག་གྲུབ་པ་ཡང་མིན་པ་ཅིན་ རྟགས་མ་གྲུབ་འབད་བརྩི་
ནི།

ཡིག་ཆའི་མངོན་རྟགས།

- ༡༠༡ ཡིག་ཆའདི་ ཡིག་ཆ་བཏོན་ནི་ནམ་ལས་རང་ མངོན་རྟགས་འགྲུབ་དགོཔ་ཡིན་རུང་ངོ་མ་འདི།
༡༽ བདའ་བྱུན་མ་ཚུགས་པའི་མི་ངོ་ཅིག་གི་བདག་དབང་ནང་ཡོད་པའམ་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུད་བཞེར་འོག་ལུ་མ་བསྐྱུ་བ་
ཡང་ན།
༢༽ བརྒྱུག་སྟོར་ཤོར་བ་ ཡང་ན་སྟོར་བཞིག་བཏང་བ།
ག་༽ འཇམ་ཏིང་ཏེ་སྟེ་སྟོ་བཤུད་མ་ཚུགས་པ།
༡༠༢ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་༩༩ ག་༽ ལས་ ག་༽ ཚུན་གྱི་ནང་བཀོད་དོན་ལྟར་གྱི་ཡིག་ཆ་ཅིག་ རྟགས་འགྲུབ་མ་ཚུགས་
པ་ཅིན་ ཡིག་ཆ་དེའི་ནང་དོན་སྟོར་ རག་ཐོག་སྐྱབ་བྱེད་ལུ་ཚུགས།

མངོན་རྟགས་ཀྱི་འཁྲི་འགན།

- ༡༠༣ དོན་ཁྲུངས་ ཡང་ན་ ཚུད་ཉོག་ཡོད་ཚུལ་ ཉ་ཅང་གིས་འཐད་པར་སྐྱབ་པའི་རྩ་ཕན་དེ་གིས་ དོན་ཁྲུངས་སམ་ ཚུད་ཉོག་ཡོད་
ཚུལ་གྱི་མངོན་རྟགས་འགྲུབ་དགོ།
༡༠༤ དོན་ཁྲུངས་ག་ཅི་ཡིན་རུང་ མི་ཅིག་གི་ཤེས་བྱའི་ནང་ཡོད་པ་ཅིན་ མངོན་རྟགས་ཀྱི་འཁྲི་འགན་འདི་མི་དེ་ལུ་ཕོག།

CHAPTER 11 (PRESUMPTIONS)

Judicial notice

100. The Court may presume the existence of any fact, which is not subject to reasonable dispute because it is:
- (a) Generally known in the jurisdiction of the Court; or
 - (b) Capable of ratification by a source whose accuracy cannot be disputed.
101. Any party may object and give evidence as to why judicial notice should not be taken about a particular fact.
102. Judicial notice may be taken at anytime during a legal proceeding.

Presumption of authenticity of certain documents

103. A Court may presume the authenticity of the following types of documents:
- (a) A Government Notification;
 - (b) A document issued by the Government;
 - (c) A map or plan made by the Government;
 - (d) A document printed or published under the authority of the government of any country;
 - (e) A law of another country;
 - (f) A report or decision of another country;
 - (g) A power-of-attorney;
 - (h) A certified copy of any judicial record of any country; or
 - (i) A document certified by any representative of the government of another country.

Presumption as to thirty years old documents

104. Where a document is proved to be thirty years old or more, the Court may presume that the signature and every other part of such document, which purports to be in the handwriting of any particular person, is in that person's handwriting and, in the case of a document

ལེའུ་བརྩུག་ཅིག་པ། (ཚོད་དཔག།)

ཁྲིམས་སྒྲེའི་ངེས་ཐོ།

- ༡༠༠ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་ཉིག་འཛིང་མེད་པའི་དོན་ཁྲུངས་གང་རུང་ཅིག་ཡོད་པའི་ཚོད་དཔག་ཡིན་མ་སྒྲེའ་འགྲུབ་ནི་
ག་ཅི་སྒྲོ་བེད་བ་ཅིན།
 ༡༡ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་དབང་ཁྲབ་ནང་ སྤྱིར་བཏང་འབད་ཤེས་པ་ ཡང་ན།
 ༡༢ ཉིག་འཛིང་འབད་མ་ཚུགས་པའི་འབྱུང་ཁྲུངས་འབྲུལ་མེད་ཐོག་ རྒྱབ་སྒྲོན་འབད་ཚུགས་པ།
༡༠༡ ཕ་ཕན་ག་གིས་ཡིན་རུང་ དོན་ཁྲུངས་ག་ཅིག་གི་སྒྲོར་ ག་ཅི་འབད་རུང་ ཁྲིམས་སྒྲེའི་ངེས་ཐོ་ལེན་མ་ཚུགས་ཡིན་ནའི་སྒྲོར་
དགག་ཆད་སྐབ་བྱེད་སྤུལ་ཚོག།
༡༠༢ ཁྲིམས་སྒྲེའི་ངེས་ཐོ་ཚུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་ཚོད་བཤེར་སྐབས་ ཅན་རང་ཡིན་རུང་བཀོད་ཆོག།

ཡིག་ཆ་ཁ་ཤས་ཁྲུངས་དག་ཅན་གྱི་ཚོད་དཔག།

- ༡༠༣ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ ག་ཤམ་གསལ་ཡིག་ཆའི་རིགས་ལུ་ ཁྲུངས་དག་ཅན་གྱི་ཚོད་དཔག་འགྲུབ་ཆོག་པ།
 ༡༡ གཞུང་གི་བཟང་འཕྲིན་ ཡང་ན།
 ༡༢ གཞུང་ལས་གནང་བའི་ཡིག་ཆ།
 ༡༣ གཞུང་ལས་བཟོ་གནང་བའི་ས་ཁུང་ འཆར་གཞི།
 ༡༤ རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་གི་གཞུང་དབང་འོག་ལུ་དཔར་བསྐྱར་ནམ་ རྒྱབ་སྒྲེལ་འབད་བའི་ཡིག་ཆ།
 ༡༥ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་ཁྲིམས།
 ༡༦ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་སྤྱན་ལུ་དང་ གྲོས་ཚད།
 ༡༧ རོ་ཆབ་དབང་ཆ།
 ༡༨ རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་གིས་ངོས་སྤྱོར་གྲུབ་པའི་ཁྲིམས་སྒྲེའི་འཛིན་ཐོ་འདྲ་བཤུས།
 ༡༩ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་སྤྱོ་ཆབ་སྤྱ་ཞིག་གིས་ངོས་སྤྱོར་གྲུབ་པའི་ཡིག་ཆ།

ལོ་སྤྱིམ་ཅུ་ལྷག་པའི་ཡིག་ཆ་ཚོད་དཔག།

- ༡༠༤ ཡིག་ཆ་ཅིག་ ལོ་ངོ་སྤྱིམ་ཅུ་ ཡང་ན་ དེ་ལས་ལྷག་པའི་མངོན་ཉམས་འགྲུབ་པ་ཅིན་ཡིག་ཆ་དེ་ནང་བཀོད་པའི་མིང་ཉམས་དང་
ཡིག་ཆའི་ཆ་ཤས་གཞན་ཆ་མཉམ་ ཡིག་ཆ་དེ་གུར་མི་ངོ་ག་ཅིག་གི་ལག་བྲིས་ཡིན་མ་འབད་བཟུ་མི་འདི་ མི་ངོ་དེའི་ལག་བྲིས་
ཡིན་མ་དང་ ཡིག་ཆ་ཅིག་བཟོ་བཟོས་དང་ངོ་སྤྱོར་གྱི་བདེན་མཚན་བཀོད་བཀོད་པ་ཡིན་པ་ཅིན་ དེ་ལྟགས་བཟོ་ནི་དང་ངོ་སྤྱོར་གྱི་

executed or attested, that it was duly executed and attested by the persons by whom it purports to be executed and attested.

Presumption as to persons, who have not been heard of for nine years or more

105. Where a person was proved to have been not heard of for nine years or more by those, who would naturally have heard, if the person had been alive, the Court may presume that the person is dead.

Adverse presumption, when evidence is not produced

106. The Court may presume that evidence, which could be and is not produced, would, if produced, be unfavourable to the person, who withholds it except that no adverse presumption shall apply to a defendant, who refuses to give oral evidence in a legal proceeding.

CHAPTER 12 (PRIVILEGED EVIDENCE)

Official records

107. The Head of the Department concerned of the Government may withhold evidence consisting of unpublished and nonpublic official records relating to affairs of state or communications made to a public officer in official confidence, when public interest would suffer by the disclosure thereof.
108. The Court may in such cases determine whether the claim of privilege is correct by examining such records “in camera” for the limited purpose of deciding whether the evidence should be disclosed or not and if the Court decides that the evidence shall not be disclosed, such evidence shall be regarded as privileged.

Professional legal communications

109. The Court shall not compel any Jabmi without the client’s express consent to disclose:
- (a) Any communication made to the Jabmi by the client in the course and for the purpose of his professional employment as a Jabmi;

བདེན་མཆན་བཀོད་མི་དེ་གིས་རང་ རྩལ་མཐུན་བཟོ་བཟོས་དང་ངོ་སྤྲོད་གི་བདེན་མཆན་ཡིན་མ་འབད་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ཚོད་
དཔག་འགྲུབ་ཆོག།

མི་ངོའི་སྒྲོར་མ་གོ་བར་ ལོ་དགུའམ་ དེ་ལས་ལྷག་པའི་ཚོད་དཔག།

༡༠༥ མ་ཤི་ངོ་བོ་འབད་ཡོད་མེད་ གོ་སྤྲོད་པའི་མི་ངོ་སྤྲོད་གིས་མ་གོ་བར་ ལོ་དགུའམ་ དེ་ལས་ལྷག་སྟེ་སོང་ལུགས་གི་མངོན་ཏྲགས་
འགྲུབ་པ་ཅིན་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ མི་དེ་ཚོ་ལས་འདས་པ་ཡིན་མ་སྟེ་ཚོད་དཔག་འགྲུབ་ཆོག།

སྐྱབ་བྱེད་བཏོན་མ་རྩུགས་ཚེ་ འགལ་ཁྲའི་ཚོད་དཔག།

༡༠༦ ཁྲིམས་གི་ཚུན་བཤེར་ནང་ རག་ཐོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་ཕུལ་མ་བཟུབ་པའི་ཚུན་ལུ་འགལ་ཁྲའི་ཚོད་དཔག་མེད་པ་ཡིན་ཅུང་ སྐྱབ་
བྱེད་འཆང་བའི་མི་ངོ་ཅིག་གིས་བཏོན་མ་རྩུགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མ་བཏོན་པ་ཅིན་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ མི་དེ་ལུ་ སྐྱབ་བྱེད་དེ་གིས་
གཞོན་པ་ཡོད་པ་འབད་ཚོད་དཔག་འགྲུབ་ཆོག།

ལེའུ་བརྩུག་ཉིས་པ། (ཁེ་དབང་ཅན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད།)

ཡིག་ཚང་གི་འཛིན་ཐོ།

༡༠༧ གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་དེའི་གཙོ་ཅན་གྱིས་ རྩལ་སྤེལ་མ་འབད་བ་དང་ མི་དམངས་དོན་ལུ་མིན་པའི་ཡིག་ཚང་གི་
འཛིན་ཐོའི་རིགས་ རྩལ་ཁབ་གི་ལས་འབྲེལ་ཡང་ན་དམངས་འབྲེལ་འགོ་དཔོན་གྱིས་ ཡིག་ཚང་ཐོག་ལུ་བཟོ་བའི་ བརྒྱད་
འབྲེལ་ལས་བརྟེན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་སྟོན་མི་དེ་གིས་ མི་དམངས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་གཞོན་དོགས་འཆར་ཆེ་ སྐྱབ་བྱེད་མ་ཕུལ་བར་
བཞག་ཆོག།

༡༠༨ སྐྱབ་བྱེད་གསལ་བསྐྱགས་མཛད་བཞག་གི་ཐག་གཅད་རྒྱུ་མ་གཅིག་དོན་ལུ་ དེ་བཟུམ་མའི་འབྲེལ་གནད་ནང་ ཁེ་དབང་གི་
བདེན་རྒྱུན་སྒྲོར་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ འཛིན་ཐོ་དེ་ཀླུ་མ་ཐོང་མིན་པའི་དབྱེ་བཤེར་ཐོག་ལུ་གཏན་འཁེལ་མཛད་ཆོག་པ་དང་
ཁྲིམས་འདུན་གྱིས་ གསལ་བསྐྱགས་མེད་ལུགས་གི་གྲོས་ཐག་བཅད་པ་ཅིན་ སྐྱབ་བྱེད་དེ་ ཁེ་དབང་འབད་བཟུང་དགོ།

ཁྱད་རིག་ཁྲིམས་དོན་གྱི་བརྒྱད་འབྲེལ།

༡༠༩ རྩལ་མི་སུ་ཞིག་ལུ་ ཁྲིམས་འདུན་ལས་ ལུ་བོའི་གསལ་སྟོན་གྱི་གནང་བ་མེད་པར་གསལ་བསྐྱགས་འབད་ནི་འུ་ནན་བསྐུལ་མ་
ཆོག་པ་འདི་ཡང་།

༡༡༠ རྩལ་མི་འུ་ཁྱད་རིག་ལུ་གཡོག་གི་སྐབས་དང་ དེའི་དགོས་དོན་ལུ་ ལུ་བོ་གིས་རྩལ་མི་ལུ་ བརྒྱད་འབྲེལ་འཐབ་
པའི་སྒྲོར་ ཡང་ན།

- (b) The contents or condition of any document of which the Jabmi has become acquainted in the course and for the purpose of professional employment; or
 - (c) Any advice given by the Jabmi to the client in the course and for the purpose of professional employment.
110. Nothing in this Act shall protect from disclosure any:
- (a) Communication made by the client to the Jabmi in furtherance of any illegal purpose; or
 - (b) Fact observed by the Jabmi in the course of professional employment that he reasonably believes that the client has committed a crime or fraud.

Communications during marriage

111. No person, who is or has been married shall be compelled to disclose any communication made to the person by the person's spouse or ex-spouse during his or her marriage.

Communications to a doctor or medical personnel

112. No doctor or medical personnel shall be compelled to disclose any conversation between the doctor or medical personnel and a patient about the patient's physical or mental health.

Information as to commission of offences

113. No Drangpon or Public Officer shall be compelled to disclose the source of information of the commission of offence.
114. No Revenue Officer employed by any branch of public revenue of the Government shall be compelled to say, when the information as to the commission of any offence against the public revenue was obtained.

CHAPTER 13 (AMENDMENT AND AUTHORITATIVE TEXT)

Amendment

115. The addition, variation or repeal of this Act shall be made by the Parliament.

Authoritative text

116. The Dzongkha text shall be the authoritative text, if there exist any difference in meaning between the Dzongkha and the English text.

- ཁ། བྱད་རིག་ལུ་གཡོག་གི་སྐབས་དང་ དེའི་དགོས་དོན་ལུ་ རྒྱབ་མི་གིས་ ཡིག་ཆ་གང་ཞིག་གི་ནང་དོན་ ཡང་ན་
ཆ་རྒྱུན་ཤེས་པའི་སྒོར།
- ག། བྱད་རིག་ལུ་གཡོག་གི་སྐབས་དང་ དེའི་དགོས་དོན་ལུ་ རྒྱབ་མི་གིས་ ཅ་བོ་ལུ་སྒྲིབ་སྟོན་གང་ཞིག་བྱིན་པའི་སྒོར།
༡༡༠ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་གྱིས་ གསལ་བསྐྱབས་འབད་ནི་ལུ་ཉེན་སྒྲོབ་མེད་མི་འདི་ཡང་།
- ཀ། ཁྲིམས་འགལ་འཐབ་ནིའི་དགོས་དོན་ལུ་ ཅ་བོ་གིས་རྒྱབ་མི་ལུ་བརྟུན་འབྲེལ་འཐབ་པ་ ཡང་ན།
- ཁ། བྱད་རིག་ལུ་གཡོག་གི་སྐབས་སུ་ རྒྱབ་མི་གིས་ བཟུ་རྟོགས་གྲུབ་པའི་དོན་ཁྲུངས་དེ་ལུ་ ཅ་བོ་གིས་ ཉེས་ལས་
ཡང་ན་ གཡོ་ཐོལ་འཐབ་པ་ཨིན་མ་སྟེ་རྒྱ་མཚན་ལཱ་ན་པའི་བདེན་འཛིན་རེ་བ།

གཉེན་སྦྱར་སྐབས་ཀྱི་བརྟུན་འབྲེལ།

- ༡༡༡ གཉེན་སྦྱར་སྐབས་ལུ་ དེའི་བཟའ་ཟླ་ ཡང་ན་ བཟའ་ཟླ་བཟེས་པ་ལུ་བརྟུན་འབྲེལ་གང་རུང་ཅིག་གི་སྒོར་ལས་ གཉེན་སྦྱར་
རམ་ གཉེན་སྦྱར་ཅན་ཅིག་ལུ་ ཕྱིར་བཤད་འབད་ནི་ལུ་ནན་བསྐྱལ་འབད་ནི་མེད།

རྩང་འཆོ་ ཡང་ན་སྐྱོན་གཡོག་པ་ལུ་བརྟུན་འབྲེལ།

- ༡༡༢ ནད་པའི་གཞུགས་ ཡང་ན་རྩལ་ཤེས་འཕྲོད་བསྟེན་སྒོར་ རྩང་འཆོ་མ་སྐྱོན་གཡོག་པ་ག་ལུ་ཨིན་རུང་ ཕྱིར་བཤད་འབད་ནིའི་
ནན་བསྐྱལ་འབད་ནི་མེད།

གཞོད་འགེལ་འཐབ་པའི་བད་དོན།

- ༡༡༣ གཞོད་འགེལ་འཐབ་པའི་གནས་ཚུལ་འབྱུང་ཁྲུངས་ཀྱི་སྒོར་ལས་ རྩང་དཔོན་ ཡང་ན་དམངས་འབྲེལ་འགོ་དཔོན་ག་ལུ་ཨིན་
རུང་ ནན་བསྐྱལ་ཐོག་ཕྱིར་བཤད་འབད་བཅུག་ནི་མེད།
- ༡༡༤ གཞུང་འབྲེལ་གྱི་འོང་འབབ་ལུ་གཞོད་འགེལ་གང་ཞིག་འཐབ་པའི་བད་དོན་ ནམ་ཞིག་ལེན་པའི་སྒོར་ལས་ གཞུང་གི་ལྷོ་བའི་
ཡན་ལག་གང་རུང་ཅིག་གི་འོང་འབབ་ལུ་གཡོག་འགོ་དཔོན་ལུ་ ནན་བསྐྱལ་ཐོག་སྐབ་བཅུག་ནི་མེད།

ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ། (འཕྲི་སྟོན་དང་ཆོག་དོན་གྱི་དབང་ཚད།)

འཕྲི་སྟོན།

- ༡༡༥ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལུ་ ཁ་སྐོང་ ཡང་ན་ སྐྱར་བཅོས་ ཆ་མེད་ཚུ་ སྤྱི་ཆོགས་ལས་མཛད་དགོ།

ཆོག་དོན་གྱི་དབང་ཚད།

- ༡༡༦ རྩོད་ཁག་དང་ཨིན་སྐད་བར་ན་གོ་དོན་མ་འདྲ་བའི་གནད་རེ་འཕྲོན་པ་ཅིན་ རྩོད་ཁའི་ཆོག་དོན་འདི་ལུ་ཆ་གནས་བཞག་དགོ། ॥

སྒྲིབ་ཆོག།

དང་པོའི་སྒྲུང་ས་འཛིན་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་སྟེ། །
གྲགས་ཚད་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཁྲུལ་རྟོག་གིས། །
གཉིས་སྒྲུང་ཞགས་པའི་འཆིང་ཐག་ལས་འགྲོལ་ནས། །
དབྱེད་པ་གསུམ་གྱི་གནས་ལུགས་མངོན་གྱུར་ཤོག །

དེ་ཡི་མཐུ་ལས་འཇམ་གླིང་མཐའ་གྲུ་ཀུན། །
བསྟན་དང་དེ་འཛིན་ཆོགས་རྣམས་དར་ཞིང་རྒྱས། །
ལྷག་པར་ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོའི་ཞབས་པད་བརྟན། །
བྲགས་ཀྱི་བཞེད་དོན་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཤོག །

ལྗོངས་འདིར་སྤྱེ་འགྲོའི་ཡིད་དབང་ཁླ་བའི་ཞལ། །
ལོག་སྒྲོན་འཁྲུག་པོའི་འགྲོས་ཅན་མ་ཡིན་པར། །
གཟུ་བོའི་སྒོ་ལྡན་ཡར་ངོའི་ཆོས་བྲས་ནས། །
སྒྲུང་ཡང་སྒྲུང་བའི་མཐའ་ལ་སྤྱོད་པར་ཤོག །